

VINERI • 7 MAI 2004 • ANUL LIV NR. 19

FOAIA românească

FONDAT ÎN 1951 70 FOAIE

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Nici granița nu le-a mai stat în cale...

„La București și Budapesta spiritul european este tot mai dominant”

Am intrat în UE cu valorile noastre artistice

CALENDAR ORTODOX

- 10 mai, luni – Sf. Ap. Simon Zilotul; Cuv. Isichie.
 11 mai, marți – Sf. Sfinții Mc. Mochie, Acachie și Dioscur.
 12 mai, miercuri – Sf. Mc. Ioan Valahul. Sf. Epifanie, Arhiepiscopul Ciprului și Gherman, Patriarhul Constantinopolului.
 13 mai, joi – Sf. Mc. Glicheria; Cuv. Serghie Mărturisitorul.
 14 mai, vineri – Sf. Mc. Isidor din Hios și Terapont.
 15 mai, sâmbătă – Cuv. Pahomie cel Mare; Sf. Ierarh Ahile al Larisei.
 16 mai, duminică – Cuv. Teodor cel Sfințit, ucenicul Cuviosului Pahomie; Sf. Mc. Isachie. Duminica a VI-a după Paști.

Din credințele poporului

*Dacă aude cineva primăvara pentru prima dată cu-
 cul cântând și are mulți bani în pungă, apoi se crede
 că va avea tot anul.*

AGENDĂ

10 mai

1881 – Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen a fost încoronat Rege al României.

1897 – Paul Menu, fotograf și operator de imagine, a realizat primele actualități cinematografice românești.

11 mai

1904 – s-a născut pictorul spaniol Salvador Dali.
 1950 – a avut loc la Paris premiera piesei „Cântăreața cheală”, de Eugen Ionescu.

12 mai

113 e.n. – la Roma, în forumul nou construit, a fost inaugurată *Columna lui Traian*, creație atribuită lui Apolodor din Damasc. O copie desfășurată a basoreliefului se găsește la Muzeul Național de Istorie din România.

1812 – s-a născut George Barițiu, om politic, publicist și istoric, fruntaș al revoluției române de la 1848.

1870 – a murit, la Buda, Eftimie Murgu, conducător al revoluției române de la 1848 din Banat.

13 mai

1806 – a murit, la Buda, Samuil Micu, primul istoric român modern din Transilvania, exponent de seamă al Școlii Ardelene și propagator al ideilor latiniste în domeniul limbii, colaborator la *Lexiconul de la Buda*, traducător al *Bibliei*.

1938 – s-a născut, la Cluj, Ludovic Spiess care, începând din 1964, a devenit tenorul român cu cea mai strălucită carieră mondială.

14 mai

1812 – s-a născut, în Jucul de Jos, sat situat aproape de Cluj, George Bariț, întemeietorul presei românești transilvănene și remarcabil istoriograf român.

1968 – s-a stins din viață Lucian Magdu, poet și regizor român din Ungaria.

1981 – primul zbor al unui român în spațiul cosmic a fost cel al lui Dumitru Prunariu cu nava Soiuz-40, care a durat până la 22 mai.

15 mai

1838 – s-a născut pictorul Nicolae Grigorescu, membru de onoare al Academiei Române.

16 mai

1812 – s-a încheiat *Pacea de la București*, prin care Basarabia a intrat în componența Rusiei.

Va fi deschis un nou
punct de trecere a frontierei româno-ungare

În cursul verii acestui an, între localitățile Săcuieni și Leta Mare (Létavértes) va fi deschis un nou punct de trecere a frontierei româno-ungare, unde polițiștii de frontieră și vameșii români și ungari vor efectua simultan controlul pașapoartelor și operațiunile vamale – a declarat săptămâna trecută, la București, ministrul ungar de interne. Cu ocazia vizitei în România, *Lamperth Mónika* și omologul său român *Ioan Rus* au semnat noi acorduri de cooperare în domeniul

frontierei de stat. Documentele completează lista instrumentelor juridice încheiate între cele două țări în perspectiva integrării în UE. „Între cele două popoare relațiile sunt excelente, a accentuat ministrul român de interne. Noi completăm cadrul juridic necesar unei cooperări permanente între structurile noastre, astfel încât să ne putem aduce un aport cât mai important la siguranța cetățeanului român și a cetățeanului maghiar și să luptăm eficient în lupta

criminalității transfrontaliere în general.” La rândul său, doamna *Lamperth* a adăugat: „La toate forumurile internaționale am arătat că Ungaria sprijină aderarea României la UE și, de asemenea, îi pune la dispoziție experiența acumulată în procesul de aderare. Este deosebit de important în domeniul ordinii publice, pentru că pe plan european cooperarea între organele de poliție, de frontieră, organele vamale și alte instituții este o problemă extrem de importantă.”

(Rador)

Sprijin modest pentru
Institutul de Cercetări

La Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice s-a decis recent asigurarea a 1.160.000 de forinți pentru sprijinirea funcționării Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria. Subvenția s-a dat din fondul de intervenție al oficiului guvernamental de la Budapesta. Sprijinul bugetar este prima subvenție asigurată în anul 2004 pentru funcționarea Institutului românesc, condus de cercetătoarea dr. *Maria Berényi*. În ciuda acestui sprijin, funcționarea insti-

tuției cu o vechime de mai bine de un deceniu nu este deloc asigurată, deoarece subvenția acordată înseamnă doar o mică parte din banii necesari pentru funcționarea Institutului. În urma restricțiilor bugetare de guvernului, întârzie să fie publicate acele concursuri pe baza cărora s-ar putea completa sursa financiară a Institutului de Cercetări cu scopul continuării proiectelor menite să ajute munca de la școlile românești din Ungaria.

-an-

Două concerte extraordinare
la Budapesta

Din inițiativa Ambasadei României și a Institutului Cultural Român, în colaborare cu Ambasada Slovaciei și Institutul Slovac se vor organiza la Budapesta două concerte extraordinare de muzică clasică. La cele două concerte cu lucrări ale unor mari compozitori maghiari, români și slovaci își dau concursul *Ilinca Dumitrescu* (pian) și

Vasile Macovei (fagot). Primul concert va avea loc în saloanele Ambasadei Slovaciei (Budapesta, Calea Stefánia 22-24), luni, la 10 mai, începând la ora 19.00. Cel de-al doilea concert va fi susținut în ziua următoare, marți, la 11 mai, cu începere la ora 18.00, la Institutul Cultural Român din str. Izsó nr. 5.

E. I.

Cupa Prieteniei se
va organiza la Pocei

Tradiționala întrecere sportivă, organizată de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, de data aceasta va fi ținută în comuna Pocei din județul Bihor, în ziua de 13 mai. Organizatorii au invitat micii fotbaliști și handbaliști a 16 școli și au considerat de bine întregirea participanților cu reprezentanții localităților în care au pornit, într-un fel sau altul, cursuri de limba română. „Intenția noastră este ca să încurajăm școlile din localitățile respective, cum este Crăstor, Șercad, Darvaș sau Jaca, pentru introducerea predării limbii române în învățământul primar. Așa se explică numărul mare – mai mare decât al școlilor românești – a participanților”, ne-a informat *Tiberiu Iuhas*, șeful oficiului AȚRU. Deschiderea oficială a jocurilor ce se vor desfășura în cinci categorii de vârstă, la fete și băieți, va avea loc la ora 8.45 de minute, ca întrecerile să dureze până în orele de după-masă. La școala generală și pe terenul sportiv din Pocei, conform informațiilor primite de la organizatori, la fotbal și handbal se vor întrece în jur de 360 de elevi, însoțiți de 50 de pedagogi și ajutători.

Șt. C.

Foaia românească poate fi citită și pe Internet

www.foaia.hu

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Școlarii din Micherechi au fost în excursie la Salonta
 (Foto: Z. Ruja)

„La București și Budapesta spiritul european este tot mai dominant”

Interviu cu Mircea Geoană, ministrul afacerilor externe
din România

Acceptând invitația la Zilele Creștinătății Ortodoxe din Ungaria, ministrul român de externe Mircea Geoană s-a întreținut în ziua de 24 aprilie la Budapesta. Înainte de participarea la manifestarea religioasă, șeful diplomației române, împreună cu **Hiller István**, ministrul ungar al culturii, au dezvelit o placă memorială în amintirea marelui mecena al culturii române, **Emanuil Gojdu**. După dezvelire, la Ambasada României de la Budapesta, Mircea Geoană a stat la dispoziția presei, acordând, printre altele, un interviu și săptămânalului românesc.

Hiller István și Mircea Geoană

– Care este perioada și stadiile când se va realiza definitiv Fundația Gojdu?

– Eu cred că acesta este un moment al noului început, când cele două guverne au înțeles importanța simbolică dar și politică a recuperării moștenirii Gojdu atât în sensul spiritual al termenului, cât și în sensul practic al termenului. Reprezintă o nouă dovadă că la București și Budapesta spiritul european începe să devină dominant. De aceea, faptul că într-o primă etapă am amplasat această placă comemorativă la Curțile Gojdu reprezintă primul pas din ceea ce au convenit cele două guverne, și anume reînființarea acestei Fundații Gojdu. Într-o primă etapă, am dori să găsim resursele pentru Fundația Gojdu, în care există în continuare elemente patrimoniale care trebuiesc clarificate. Este cunoscut faptul că la nivelul primăriei de sector de aici, din Budapesta, s-au făcut niște contacte cu firme private. Asupra acestor imobile încercăm să găsim o soluție rezonabilă cu partea ungară. Cred că este important, și simbolic și practic, ca măcar o parte a Fundației Gojdu să fie în locația lăsată de marele român. Evident, încercăm să găsim de am-

bele părți resursele necesare. Deci, este o primă etapă, un gest, care confirmă faptul că există seriozitate de ambele părți și vom lucra cu foarte mult dinamism și cu perseverență pentru a duce la bun sfârșit acest important proiect româno-maghiar.

– Peste câteva zile statul maghiar va intra în Uniunea Europeană și o dată cu aceasta va intra și o parte din poporul român. O parte mică, pentru că românii din Ungaria nu sunt prea numeroși. Totuși consider că este o bază umană pe care România s-ar putea baza în viitor. Ce ar trebui, ce ar putea face românii din Ungaria ca să realizeze o punte între cele două țări?

– Integrarea europeană este o bună veste și pentru România și pentru românii de pretutindeni. Faptul că avem la vestul graniței românești o țară membră în Uniunea Europeană reprezintă de fapt pentru România o garanție suplimentară că și țara noastră va adera la UE în calendarul aprobat 2007. De aceea, relațiile dintre cele două națiuni, cu românii de aici din Ungaria, cooperarea transfrontalieră, cooperarea regiunilor, cooperarea la nivel spiritual, la nivel de publicații românești de aici din Ungaria, reprezintă o valoare adăugată pentru acest proiect comun. Faptul că parteneriatul strategic româno-ungar este denumit „parteneriatul pentru Europa în secolul XXI” arată clar că dimensiunea europeană reprezintă dominanța relației noastre și contăm foarte mult pe românii de aici. În termeni practici, eu cred că printre primele lucruri pe care ar trebui să le facem ar fi să reluăm acordarea de burse pentru studii prin intermediul Fundației Gojdu. Am dori foarte mult să vedem mai mulți dintre românii de aici din Ungaria dezvoltând expertiză și cunoștințe în domenii de interes pentru ambele țări. Și poate că nu ar fi un lucru lipsit de interes ca printre primele burse pe care vor să le acorde cele două guverne să se numere și cei mai talentați și promițători tineri din comunitatea românească din această țară.

E. Iova

Am intrat în UE cu valorile noastre artistice

În data de 30 aprilie, Coaliția Românilor din Ungaria a organizat la Centrul Cultural Românesc din Giula o manifestare culturală și o expoziție de artă plastică cu lucrări ale artiștilor români din Ungaria. Programul cultural s-a inițiat cu prilejul aderării Ungariei la Uniunea Europeană.

Icoane de Elena Ruja

Din partea conducerii Coaliției, dr. **Gheorghe Ruja** a deschis manifestarea prin câteva cuvinte festive. În primul rând a felicitat tinerii premiați cu distincția „Pentru Tinerețea de Naționalitate” de către Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. „Memoria adolescentului se întoarce mai mult spre viitor decât spre trecut”, l-a citat vorbitorul pe Gabriel Marquez, apoi continuând: „Să nu uităm niciodată cine suntem și de unde am venit în marea comunitate a națiunilor europene, unde suntem acasă, aici suntem la vatră. Să avem grijă de rădăcini, pentru că fără ele ne va răsfira vântul.”

După aceea, **Ștefan Frățean**, directorul Oficiului pentru Minorități și-a exprimat bucuria de a fi prezent la această sărbătoare. În continuarea programului, elevele **Maria Cozma** și **Simona Forogău** au susținut un scurt recital de poezii. A urmat punctul culminant al programului: trupa de teatru a Liceului „Nicolae Bălcescu” a interpretat piesa „Gărgăunii dragostei” de Iosif Vulcan, care acum a fost prezentată pentru prima dată pe scena Centrului. După spectacol, profesoara

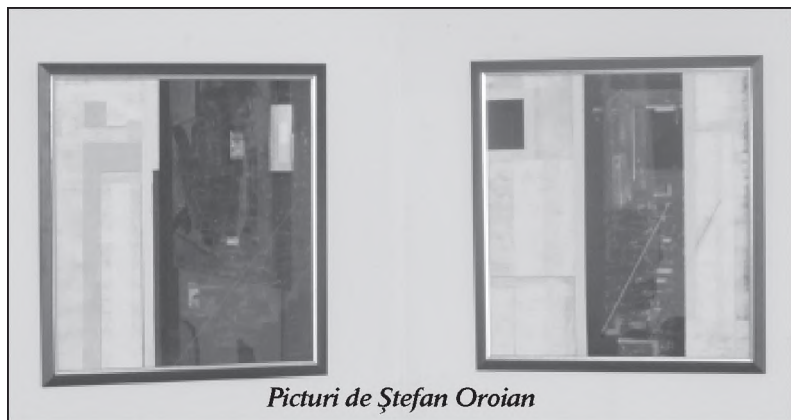
Maria Sucigan a deschis expoziția de artă plastică, salutând artiștii plastici și invitații. Expoziția cuprinde o selecție din lucrările a șapte artiști plastici. Am văzut pictură, grafică, ceramică și sculptură de **Ștefan Oroian**, **Aurelia Nemeș**, **Elena Ruja**, **Adela Chiș**, **Stela Santău**, **Irina Pui** și **Teodor Pui**.

Pictorul **Ștefan Oroian**, artistul cunoscut pe plan european, prin picturile expuse acum a arătat iarăși calitățile sale artistice printr-un geometrism rafinat, diafan, în culori armonioase, prin care tablourile parcă ar pluti într-un spațiu lipsit de materialitate.

Cu icoanele prezentate, **Elena Ruja** ne-a arătat frumusețea credinței strămoșești, a creștinismului ortodox. Culorile folosite au oglindit strălucirea sufletului creștin. Tânăra graficiană **Aurelia Nemeș** a expus câteva din desenele ei delicate și fine. Artista decoratoare **Adela Chiș** a prezentat câteva proiecte de obiecte care pot fi confecționate în serie și unicate multifuncționale. În dosul obiectelor se resimte ironia, umorul, prin care se individualizează tânăra artistă. Arta lutului, ceramica, meșteșugul nobil al olarului a fost reprezentat de obiectele decorative și de uz realizate de **Stela Santău**. Căutarea permanentă a formelor de exprimare poate fi urmărită și în ilustrațiile de carte, o altă preocupare artistică a ceramistei apropiată de desen, dar și de arta scrisului.

Sculptura este reprezentată la expoziție de **Teodor Pui**, care, cu un talent primar de cioplitor vrea să lase ceva trainic pentru viitor, aflând ca material lemnul și piatra. Acest talent l-a moștenit și fiica sa, studenta **Irina Pui**. Din picturile ei se deschide o lume fără margini, într-o continuă căutare a locului și a formelor.

În încheiere, toată asistența a fost invitată la o modestă recepție în sala mică a Centrului Cultural. -Im-

Picturi de Ștefan Oroian

„Unitatea românească este o condiție esențială”

O nouă vizită în Ungaria a secretarului de stat
Titus Corlățean, șeful DRP

La ultimul sfârșit de săptămână din luna aprilie, cu prilejul organizării Zilelor Creștinătății Ortodoxe la Budapesta și Giula, comunitatea românească din Ungaria a fost onorată din nou de prezența secretarului de stat **Titus Corlățean**, șeful Departamentului pentru Românii de Pretutindeni. După liturghia arhierescă din Catedrala Sf. Nicolae din Giula, **Titus Corlățean** a făcut o scurtă vizită și la sediul Autoguverării pe Țară a Românilor din Ungaria, unde, împreună cu **Heizer Antal**, președintele Oficiului pentru Minorități, s-a întâlnit cu conducerea reprezentanței românești dezbătând teme de actualitate. La încheierea întâlnirii, șeful DRP a stat și la dispoziția presei românești.

– Într-o perioadă foarte scurtă vă întrețineți din nou în Ungaria. De această dată ați participat la manifestarea numită Zilele Creștinătății Ortodoxe. Cum apreciați aceste strădanii ale ortodoxiei din Ungaria?

– Strădaniile ortodoxiei românești din Ungaria – cu sprijinul pe care guvernele ungar și cel român le acordă identității spirituale, deci Bisericii creștine ortodoxe românești din Ungaria – sunt importante. Este vorba, aș spune, de o nouă dinamică pe care eu personal o salut. În ceea ce privește asumarea cât mai vizibilă a identității românești în această țară, este vorba, până la urmă, de statutul comunității românești în Ungaria. Astfel de manifestări, dincolo de caracterul festiv, au mai multe simbolistici. Astăzi aș spune că am adăugat un element pozitiv la o relație bilaterală care a avut istoria sa destul de complexă între România și Ungaria, pentru că astfel de legături, cum sunt minoritatea română din Ungaria și cea maghiară din România, trebuie preservată, trebuie cultivată și trebuie consolidată. Deci, ortodoxia românească a căpătat astăzi în Ungaria un plus de vizibilitate. Sperăm să se consolideze statutul său în societatea ungară în primul rând, și de aici să derive niște consecințe pozitive pentru românii care trăiesc în această țară.

– România, oficialitățile române, atunci când discută despre legăturile cu românii din afara granițelor deseori aduc exemplul ungarilor care sunt foarte bine organizați,

care au o lege pentru ungurii din afara țării etc. Și guvernul României are astfel de planuri. În ce stadiu sunt aceste demersuri?

– Este o realitate faptul că maghiarii sunt mai bine organizați în anumite puncte de vedere. Un lucru pe care noi îl urmărim ca autorități, și România în general, în relația cu românii de pretutindeni, este acela de a stimula unitatea românească. Deci, acel pas necesar de a trece peste eventuale diferențe de opinii, chiar disensiuni între diferitele grupări, grupuri, asociații, pentru că unitatea românească este o condiție esențială, o condiție necesară pentru a putea sprijini preservarea identității. Fărămișarea induce vulnerabilitate atunci când vorbim de un sprijin acordat unei comunități a românilor din Ungaria. Deci, mesajul meu a fost și acum două săptămâni și a fost și astăzi acel al unității românești între diferitele asociații românești din Ungaria. Pe de altă parte, revenind la legea respectivă, guvernul României și primul ministru **Adrian**

Năstase au anunțat încă în cursul anului trecut începerea redactării unui proiect de lege de sprijinire a românilor de pretutindeni. Acest proiect de lege a fost elaborat, în clipa de față este finalizat ca proiect la nivelul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni și Ministerul Afacerilor Externe, care au lucrat împreună la documentul respectiv. Suntem într-un proces de consultări cu parteneri europeni, vorbim cu organizații europene cu competențe în

materie, în speță înaltul comisar OSCE, este posibil să avem aceleași discuții cu Comisia de la Veneția, care au avut un rol important, știți foarte bine, și în clarificarea anumitor aspecte pe marginea Legii privind statutul maghiarilor, după care intenționăm să finalizăm la nivelul guvernului, și în același timp să avem acele consultări cu statele direct interesate. Dorim să evităm greșelile pe care fostul guvern de dreapta de la Budapesta l-a făcut și, în sfârșit, să depunem acest proiect de lege la Parlament cât mai curând posibil. Este vorba, în esență, de un sprijin acordat românilor de pretutindeni pentru preservarea identității culturale. Deci, în domeniu cultural, educație și nu privilegii economice sau sociale, care au fost contestate în cazul Ungariei atât de instituții europene, cât și de o serie de state interesate, între care și România.

- iova -

Delegație militară română la Giula

Două delegații militare – din România și Ungaria – s-au întâlnit în cadrul unui program de două zile, miercuri și joi, în 5-6 mai, în județul Bichiș. După o vizită de informare la Primăria orașului Giula, delegația Uniunii Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere, condusă de general-locotenent **Iulian Topliceanu** a continuat programul la sediul Autoguverării pe Țară a Românilor din Ungaria. Acolo, oaspeții din România au fost primiți și salutați de conducerea Autoguverării, în frunte cu președintele **Traian Cresta**. După aceea au urmat tratativele cu o delegație omologă maghiară, condusă de general-locotenent **Urbán Lajos**, precum și cu conducătorii ATRU. Întâlnirea a fost mediată prin contribuția general-maiorului **Teodor Borszédi**, care decenii la rând este preocupat de edificarea

acestor relații militare bilaterale. În centrul dezbaterilor recente a stat elaborarea unui program de colaborare dintre cele două organizații, la sfârșitul cărora a fost semnată convenția de colaborare dintre cele două uniuni naționale militare.

Programul celor două zile a cuprins în afară de vizitarea orașului Giula, implicat a Liceului românesc N. Bălcescu și un popas la Mîcherechi, locul natal al general-maiorului cunoscut și stimat de mulți români din Ungaria. În cimitirul comunei, oaspeții au depus jerbe la Monumentul Eroilor Români. În ziua de joi, oaspeții din România au fost primiți de **Varga Zoltán**, președintele Adunării Generale a județului Bichiș. Înainte de plecarea în țară, delegația militară din România a fost primită și de **PS Sofronie**, episcopul românilor ortodocși din Ungaria. - e -

S-au furat calculatoarele Școlii românești din Chitighaz

În noaptea de 20 aprilie anul 2004, persoane necunoscute au intrat fraudulos în clădirea Școlii generale românești din Chitighaz și au furat șase calculatoare și două monitoare cumpărate recent pentru micii școlari. Făptașii urmăriți de poliție nu au fost încă descoperiți. Crima comisă contra unei instituții cu copii a tulburat grav sentimentele localnicilor.

Calculatoarele furate au fost cumpărate recent din acea subvenție pe care a asigurat-o prin concurs la finele anului trecut Ministe-

rul Învățământului de la Budapesta. Școala românească din Chitighaz – la fel ca școala generală din Aletea, Bătania și Otlaca-Pustă – a primit câte 1.450.000 de forinți, iar Școala generală și Liceul Românesc din Giula a căpătat 1.900.000 de forinți pentru procurarea calculatoarelor și altor rechizite școlare întrebuițate în învățământul în limba română. În urma furtului, copiii din Chitighaz au rămas acum fără calculatoarele necesare pentru munca de toate zilele de la școală.

-ștf-

Unde pot călători românii fără viză”

România are obligația, în perspectiva aderării la Uniunea Europeană, de a negocia acorduri bilaterale privind regimul vizelor cu statele vecine care nu sunt sau nu vor deveni în curând membre ale UE. Deocamdată, iată care sunt țările care nu cer viză de la cetățenii români: Albania, Andorra, Austria, Belgia, Ungaria, Cehia, Cipru, Coreea de Sud, Costa-Rica, Croația, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Islanda, Italia, Letonia,

Liechtenstein, Luxemburg, Malaiezia, Malta, Maroc, Moldova, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, San Marino, Serbia și Muntenegru, Singapore, Slovenia, Slovacia, Spania, Suedia, Tunisia, Ucraina, Venezuela. Recent, oficialii români și sârbi au stabilit de comun acord prelungirea acordului de scutire de vize existent în prezent, astfel că regimul de vize obligatorii între România și Uniunea Serbia-Muntenegru va intra în vigoare începând din data de 1 iulie 2004.

„Dorința mea este mai multă unitate și mai mult interes...”

Cu Ioan Matei despre noul său volum consacrat românilor din Ungaria

La Festivalul Internațional de Carte de la Budapesta, organizat în perioada 22–25 aprilie, a fost lansat volumul „Românii din Ungaria în 2004” de **Ioan Matei**. Cartea, apărută la Editura Institutului Cultural Român de la București, prezintă informații „la zi” despre românii din această țară și interviuri cu câteva personalități de seamă ale comunității noastre. Jurnalistul și scriitorul Ioan Matei și-a propus să includă în acest volum toate zonele de interes ale românilor din Ungaria.

– Pe ce considerente v-ați ales tocmai acest subiect pentru carte?

– Am ales acest subiect din mai multe motive. Primul ar fi acela că mă aflu de mai bine de trei ani la Budapesta, iar în această perioadă am reușit să cunosc o parte însemnată a comunității românești din Ungaria, pe reprezentanții acesteia și chiar multe dintre problemele lor. Apoi, chiar dacă s-au mai scris cărți despre românii din Ungaria, nu am găsit până acum o lucrare în care aceștia să se exprime direct, să-și spună părerea legată de viața comunității, de relațiile cu majoritarii și cu instituțiile politice și administrative ungare și românești. O lucrare bazată exclusiv pe cercetare istorică ar fi implicat în foarte mare măsură subiectivismul autorului și risca să nu prindă pulsul comunității. În cazul interviului se elimină considerabil acest subiectivism, iar autorul devine un intermediar între cel care se exprimă și cititor. Nu în ultimul rând, mi-a fost ușor să abordez acest subiect, deoarece sunt și eu ziarist, iar în cariera mea de până acum am făcut sute de interviuri cu personalități din toate domeniile.

– În introducerea mărturisiri că v-ați propus să oferiți cititorilor o imagine „la zi” despre minoritatea românească din Ungaria. După câteva date istorice și statistice, publicați interviuri cu câțiva reprezentanți ai comunității românești. Cum v-ați ales interlocutorii?

– Mențiunea din introducere înseamnă că în carte sunt cuprinse date de la ultimul recensământ din Ungaria, informații de la ultimele alegeri pe țară ale AȚRU și referiri, în premieră într-o carte, despre Coaliția Românilor din Ungaria. În acest sens se conturează o imagine „la zi”, completată cu alte date și informații care se regăsesc în opiniile

celor intervievați. Cât despre alegerea interlocutorilor, trebuie să vă spun că nu am avut nici o prejudecată în ce-i privește și nici interese de alt gen. S-a întâmplat ca pe unii să-i cunosc cu diferite ocazii, despre alții am aflat că au ocupat sau ocupă demnități în structurile comunității, iar unii pur și simplu mi s-au părut persoane interesante și corespunzătoare proiectului meu. Revăzând acum tot materialul, mi-am dat seama că flerul gazetăresc m-a ajutat să adun în carte personalități din toate zonele de interes ale comunității: autogovernare, învățământ, cultură, biserică, presă, administrație locală și centrală etc. Nu neg că mai sunt multe personalități interesante în comunitate, însă oricum așa fi procedat, tot ar mai fi rămas ceva de spus. Din păcate, am fost și refuzat ori amân timer nepermis de mult de unele persoane abordate pentru această lucrare și pot spune acum că pierderea este a lor și nu a mea.

– După experiențe proprii pot să spun că, din păcate, în România și acum se știe foarte puțin despre românii din Ungaria. Cartea Dvs. a apărut cu sprijinul Editurii Institutului Cultural Român de la București. Va intra acest volum și în circuitul librărilor, bibliotecilor din România, deci va putea ajunge la orice persoană interesată de temă?

– Prima parte din între-

seamnă încă un motiv care m-a determinat să aleg acest subiect. Este adevărat, în România se știe puțin despre comunitatea românilor din Ungaria. Nu este acum momentul să analizăm cauzele, însă consider că lucrarea pe care am elaborat-o poate fi un instrument util pentru cei care doresc să afle mai multe despre etnicii români de aici și despre problemele lor. Faptul că această carte a apărut la prestigioasa editură a Institutului Cultural Român din București este o garanție că cititorii o vor putea găsi în librării și în biblioteci. Din câte știu, există chiar o prevedere legală care obligă editurile să trimită exemplare din cărțile publicate la toate bibliotecile importante din țară și sunt convins că Editura ICR face acest lucru. În plus, Institutul Cultural Român coordonează toate instituturile culturale românești din străinătate, are legături și cu organizațiile și asociațiile românilor din diaspora cărora le face frecvent donații de carte, așa că există toate premisele ca această lucrare să ajungă la cât mai mulți cititori. Și mai cred că nu ar fi lipsit de importanță dacă Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria ori Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria ar comanda editurii un număr de exemplare pentru românii de aici și pentru bibliotecile și școlile românești.

– Aveți și alte planuri editoriale care vizează românii din Ungaria?

– Deocamdată nu mi-am făcut alte planuri în legătură cu acest subiect. Cineva mi-a sugerat că ar fi bine ca această lucrare să fie tradusă și în limba maghiară pentru a fi accesibilă și celor care nu mai vorbesc românește. Cred că este o idee bună și urmează să discut în acest sens cu cei de la Editură pentru că ei dețin acum toate drepturile asupra cărții. Însă dincolo de aceste probleme, dorința mea este să constat mai multă unitate în rândul comunității românești și mai mult interes din partea autorităților de la Budapesta și București pentru soarta etnicilor români din Ungaria.

– iova –

Cărțile naționalităților

La recentul Festival de Carte din Centrul Congreselor din Budapesta, literatura naționalităților din Ungaria a primit un stand aparte. Din stocul Bibliotecii Naționale de Limbi Străine, bibliotecara **Olga Eisele** a întocmit o colecție atractivă din cărțile editate în limbile minorităților naționale. Fiind expertă în privința publicațiilor românești, etalarea acestora a fost nu numai atractivă, ci și concludentă dovedind competența de resort și varietatea produselor editoriale românești din Ungaria.

La toamnă organizațiile civile vor putea primi bani

Anul acesta se vor distribui organizațiilor civile cel puțin 5,5 miliarde de forinți. Câte o asociație va putea dispune de un maximum de 18 milioane de forinți pe anul 2004. De fondul considerabil de 6,1 miliarde dispune Fondul Național Civil (FNC).

Colegiile competente ale FNC vor lansa concursurile, previzibil la sfârșitul lunii mai sau la începutul lunii iunie. Organizațiile concurente vor fi sprijinite abia în luna octombrie. Din fondul total de 5,5 miliarde de forinți, 60% se vor asigura pentru funcționarea asociațiilor, iar 40% se vor distribui pentru organizarea programelor de specialitate cu menirea sprijinirii sectorului civil. În prima tranșă din toamnă organizațiile din sectorul civil vor putea obține ajutor bugetar doar pentru asigurarea funcționării. Bani de care dispune Fondul Național Civil sunt echivalenți cu suma totală, adunată din ofertele de 1% din impozitele personale ale anului trecut.

Organizațiile regionale și naționale, printre care se află și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Funda-

ția „Pentru Cultura Românilor din Ungaria”, Fundația „Pro musica” și Coaliția Românilor din Ungaria, la începutul acestui an și-au ales membrii în consiliul național al FNC și ai celor 11 colegii teritoriale și de specialitate.

Conform informațiilor provenite de la reprezentanții organizațiilor românești, colegiul regiunii din sudul Câmpiei Ungare va dispune de un fond aproximativ de 400 de milioane de forinți. În acest colegiu, organizațiile minoritare au reușit să delege un membru, prin persoana cercetătoarei slovacă **Anna Istvánova**, din Bichișciaba. Colegiile vor avea competența distribuirii surselor de stat, iar consiliul național îndeplinește rolul de conducere principială.

Ștefan Crâsta

Învingând carnea

(Romani 8: 5-9)

Prin „carne” vom defini ceea ce Biblia, traducerea Cornilescu, numește fire pământească (vezi Romani 8:3). Duhul și carnea sunt într-un conflict, într-un război continuu. „Căci carnea poartă împotriva Duhului și Duhul împotriva cărnii: Sunt lucruri potrivnice unele altora, așa că nu puteți face tot ce vă place” (Gal. 5:17). Din pricina acestei lupte nu putem să facem ce vrem, ci ceea ce trebuie. Deciziile noastre vor hotărî cine va învinge: carnea sau Duhul. Înfrângerea nu vine din fire sau din sentimente necontrolate, ci din decizii greșite pe care le luăm.

Iată întrebările la care încercăm acum să răspundem: Ce este carnea? Ce este Duhul? Cum putem învinge carnea? Nu este vorba de 40 de zile de post, gândind că după o lună și zece zile de post carnea va dezarmată și vei fi duhovnicesc. Postul ajută mintea să te concentrezi pe lucrurile Duhului, dar nu-ți vor răstigni firea. „Duhul este acela care dă viață, carnea nu folosește la nimic; cuvintele pe care vi le-am spus Eu, sunt duh și viață” (Ioan 6:63). Domnul Isus spune că ceea ce a spus El, cuvintele Lui sunt duh și viață! Carnea nu ajută la nimic. Nu produce nimic folositor.

De ce umblă oamenii, totuși, în carne? Exact pentru ceea ce cred ei că produce. De exemplu te mănii, pentru că așa crezi că îl vei face astfel pe celălalt să facă ceva. Dar eu nu trebuie să umblu în carne, ci în Duhul. „Cuvintele pe care vi le spun eu sunt duh și viață.” A umbla în Duh înseamnă a umbla în Cuvânt!

Definiții: – partea din ființa umană care este conștientă de ceea ce este deasupra noastră este *duh*;

– partea din ființa umană care este conștientă de ceea ce e în jurul nostru este *suflet*;

– partea din ființa umană care este conștientă de ceea ce este rău în noi este *carne*.

Ce este deasupra noastră? Cerul, binecuvântările pregătite de Dumnezeu pentru noi. Col. 3:2 spune „Gândiți-vă la lucrurile de sus”. Deci mintea trebuie orientată la cele de sus, nu la ceea ce este în noi. Biblia nu spune, luptă-te cu carnea, ci crucific-o! În fiecare zi să-ți iei crucea pentru că ai nevoie de ea. Carnea va dori să învie, dar crucea este la îndemână. Nicidecum nu trebuie să confundăm carnea cu trupul. Nu este vorba de a bea un suc cu paiul sau de a mânca o înghețată. A fi în carne este un stil, un mod de gândire. Dacă un credincios a căzut, nu înseamnă că este în carne. Carnea stă în viață datorită unui sistem de gândire. Crucificarea înseamnă a face toate gândurile roabe lui Cristos. În Romani 8:4-6 Pavel ne spune: să nu aveți o minte carnală pentru că veți muri.

Prin urmare concluzionăm că duh înseamnă Cuvântul Domnului Isus, iar carne, cuvintele contrare Domnului Isus sau un mod de a gândi contrar Domnului Isus. Iată ce produce carnea: libertinism (desfrânare, debarasare de orice fel de bariere și restricții), imoralitate, idolatrie, vrăjitorie ș.a (Gal 5:19-21). Carnea

nu constă în lucruri nelegiuite, ci produce lucruri nelegiuite. Noi credem că firea, carnea este manifestarea lucrurilor rele și dacă aceste lucruri nu se manifestă înseamnă că mi-am răstignit firea. Important este ceea ce este în spatele lucrurilor!

Iată câteva din sintagmele folosite de mintea carnală: nu știu dacă voi reuși, mi-e frică, nu cred asta. Carnea se crede doar pe sine și ceea ce vede. Romani 8:8 spune că cei controlați de această natură păcătoasă, carnală, pământească nu pot să fie plăcuți lui Dumnezeu. Carnea se bucură numai de ceea ce se vede. Pe Dumnezeu nu-L vezi. Credința nu lucrează prin vedere. Credința este o puternică încredințare despre lucrurile care nu se văd. Boala care bântuie atât de crunt astăzi și care se numește depresie, și face pe copii să nu se poată bucura de copilărie, pe tineri de tinerețe, pe căsătorii de familie și realizări, și pe cei în vârstă de ceea ce au obținut prin trudă și lacrimi, se datorează faptului că oamenii se uită în ei, la ce nu pot ei. Domnul Isus spune că: celui ce crede totul este cu puțință. În Biblie nu există cuvântul problemă. Toți cei ce sunt în Cristos și-au răstignit firea, carnea. Resursele noastre vin din Cristos Isus. Faptul că gândim, vorbim și acționăm în neprihănire, în termenii Cuvântului lui Dumnezeu va da moartea firii. Dacă vei face prioritate din lucrurile Duhului vei trăi și carnea va rămâne răstignită. Amin.

Pastor Teofil Tripo

Voia lui Dumnezeu?

„Eu când o să cresc mare o să fiu predicator!” i-a mărturisit un copil mamei sale. „Asta este o chemare minunată!”, a spus mama, „dar de ce vrei să devii predicator?” „Păi”, a spus copilul, „eu îmi dau seama că oricum va trebui să merg la Biserică toată viața și este mai greu să stai și să ascuți decât să te ridici și să predici.”

SUNTEM CHEMAȚI SĂ MIJLOCIM

Cereri de rugăciune ale lunii mai

„Dacă poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, și va căuta Fața Mea și se va abate de la căile lui rele – îl voi asculta din ceruri, îi voi ierta păcatul, și îi voi tămădui țara”. (2 Cronici 7:14)

Această rubrică este har de la Dumnezeu, o posibilitate, pentru oricine care crede în puterea rugăciunii, în importanța mijlocirii pentru alții și are chemare specială de la Dumnezeu să ajute și în acest fel lucrarea Lui. Mijlocirea ne face să semănăm cel mai mult cu Cristos, care mijlocește veșnic la Tatăl pentru noi, pentru întreaga omenire. Noi, copiii lui Dumnezeu, avem o responsabilitate enormă și ca mijlocitori: Dumnezeu ne va folosi pentru a-și pune în aplicare voia pe pământ. Fiecare credincios este chemat să facă parte din armata de mijlocitori.

Acest spațiu este deschis pentru orice suflet, orice cerere de mijlocire.

Vă îndemnăm deci, în Numele Domnului Isus Cristos, să ne rugăm și să mijlocim precum Isus, exemplul nostru.

Să-L laudăm pe Domnul pentru zilele de evanghelizare

– Să ne rugăm pentru cei care s-au predat Domnului în aceste zile, și-au reînnoit legătura, părtășia cu Domnul Isus Cristos.

– Să ne rugăm pentru unitatea frățească a creștinilor români din Ungaria, bazată pe Scriptură. Păcatul și obiceiurile lumești să fie evitate dintre noi, care suntem curățiți și sfințiți prin sângele lui Cristos.

– Să ne rugăm pentru o viață slujitoare.

– Să ne rugăm pentru bolnavii bisericii noastre.

Biserica Baptistă din Chitighaz

Să ne rugăm...

– ... pentru cei ce dau înapoi pe calea credinței și lipsesc în mod sistematic de la serviciile divine din biserică, ca Domnul să-i trezească la o viață nouă.

– ... pentru cei ce s-au hotărât să încheie legământ cu Domnul în apa botezului, pentru statornicia și sinceritatea lor în fața lui Dumnezeu.

– ... pentru grupurile de închinare din biserică, ca Domnul să-i ajute să facă această lucrare cu responsabilitate și dintr-o inimă pregătită întotdeauna pentru închinare înaintea lui Dumnezeu.

– ... pentru revigorarea vieții de rugăciune personală, la nivel de familie și la nivel de biserică.

Biserica Penticostală „Betel” din Micherechi

Să ne rugăm...

– Ca fiecare din noi să dorim să ne îmbunătățim viața de rugăciune.

– Ca să ne dea Dumnezeu lumină și înțelepciune în deciziile pe care trebuie să le luăm în lucrurile mici și mari.

– Ca Dumnezeu să ridice dintre noi oameni care să fie gata să asculte chemarea lui Dumnezeu la o viață în întregime dedicată Lui.

– Ca Bisericile să experimenteze o nouă trezire spirituală.

– Protecție spirituală în viața de familie, socială și profesională.

Biserica Baptistă din Micherechi

Așa spune Domnul nostru

Mă numiți Stăpânul vostru, dar nu Mă ascultați;
Mă numiți Lumină, dar nu Mă vedeți;
Mă numiți Cale, dar nu respectați principiile Mele;
Mă numiți Viață, dar nu Mă vreți;
Mă numiți înțelept, dar nu Mă urmați;
Mă numiți bun, dar nu Mă iubiți;
Mă numiți bogat, dar nu-Mi cereți;
Mă numiți îndurător, dar nu vă încredeți în Mine;
Mă numiți nobil, dar nu Mă serviți;
Mă numiți drept, dar nu vă e teamă de Mine;
Dacă vă condamni, să nu Mă învinovațiți.

Zilele trecute aminteam o întrebare pe care Domnul Hristos a pus-o în legătură cu credința, a pus-o unui om anume. Întrebarea „Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?”, întrebare pusă unui singur om sau despre care știm că a fost pusă unui singur om. Întrebarea aceasta Domnul Hristos o pune tuturor oamenilor, toți oamenii trebuie să răspundă la întrebarea dacă cred în Fiul lui Dumnezeu, toți oamenii, și cei care cred, și cei care nu cred vor fi întrebați despre aceasta.

Mai este în Sf. Evanghelie încă o întrebare în legătură cu întrebarea aceasta, deși pusă altui om și la o oarecare distanță în timp. Întrebarea pe care i-a pus-o Domnul Hristos Sf. Apostol Petru după ce Domnul Hristos a înviat din morți, odată pe când Se găsea împreună cu 7 ucenici ai Săi între care și Sf. Apostol Petru, la Marea Tiberiadei, lacul Ghenizaret. Era după Învierea Domnului Hristos. Domnul Hristos a făcut o minune cu prilejul acela, o pescuire minunată, alta decât cea relatată de Sf. Evanghelist Luca, și în împrejurarea aceea Domnul Hristos, după ce au mâncat ucenicii, l-a întrebat pe Sf. Apostol Petru: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești tu pe Mine mai mult decât aceștia?” La această întrebare Sf. Apostol Petru a răspuns: „Da Doamne, Tu știi că Te iubesc”. L-a întrebat și a doua oară „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești tu pe Mine?” Și a răspuns din nou Sf. Apostol Petru: „Da Doamne, Tu știi că Te iubesc”. Și l-a întrebat și a treia oară: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești tu pe Mine?” Și în fața celei de-a treia întrebări Sf. Apostol Petru s-a întristat, s-a mâhnit. Poate și-a adus aminte de întreita lui lepădare, poate s-a gândit la altceva, nu avem de unde să știm, știm doar că Sf. Apostol Petru s-a întristat și a răspuns hotărât: „Da Doamne, Tu știi toate, Tu știi că Te iubesc” (Ioan 21, 15-17). A răspuns: chiar dacă nu Ți-aș răspunde cu cuvântul, Tu îmi cunoști inima, inimă iubitoare față de Tine, Tu știi că Te iubesc.

E o bucurie pentru noi că această împrejurare a fost cuprinsă în Sf. Evanghelie. Căci dacă nu ar fi fost cuprinsă în Sf. Evanghelie, nu ar fi ajuns până la noi. Nu ne privește pe noi, îl privește pe Sf. Apostol Petru, dar putem învăța și noi. Când fac o paranteză la predicile

pe care le spun, nu le spun oamenilor că fac o paranteză, căci nu știu ce e asta, zic: acum fac un ocol. Și acum fac un ocol. Și anume, vreau să pun în atenție un lucru în legătură cu această întrebare: „Mă iubești tu pe Mine mai mult decât aceștia, Mă iubești tu pe Mine?”. Că această întrebare, pusă de Domnul Hristos Sf. Apostol Petru, ne-o pune Domnul Hristos și nouă. De fapt, o pune tuturor oame-

două răspunsuri, între credința lucrătoare în iubire și între făptura cea nouă. De ce? Pentru că credința lucrătoare în iubire urmărește să formeze în credincios o făptură nouă, un om nou, ceva ce nu a existat până când a ajuns omul la credința în Dumnezeu, la credința în Mântuitorul Hristos. Făptura cea nouă.

Oprindu-ne puțin la acest cuvânt al Sf. Apostol Pavel, că în Iisus Hristos nu folo-

dragoste nu e ură, unde-i dragoste nu e dispreț, unde-i dragoste nu e indiferență, unde-i dragoste nu e nepăsare, unde e dragoste se acoperă mulțime de păcate prin dragostea care înlătură acele păcate și care pune în evidență virtuțile. **Când iubești pe cineva îl iubești cu defecte cu tot, și când nu-l iubești, nu-l iubești nici cu calități cu tot.** Dar noi avem o poruncă, porunca iubirii, și suntem verificați în legă-

nilor care cred în El. O pune tuturor pentru că, deși îl privește în special pe Sf. Apostol Petru, întrebarea aceasta ne privește pe toți. Dacă ne gândim la Epistola I a Sf. Apostol Pavel către Corinteni, la cap. 13, acolo se precizează că „chiar dacă ar avea cineva – Sf. Apostol Pavel zice despre el, de așa avea eu – credință atât de multă încât să mut și munții, dacă nu am dragoste, nimic nu-mi folosește” (I Corinteni 13, 2). O credință care ar realiza lucruri extraordinare, până la acea măsură cât să mute munții, totuși nu e destulă dacă nu e unită cu iubirea. Știm că Sf. Apostol Pavel, în legătură cu tăierea împrejur, o chestiune care pe vremea aceea era luată în seamă mai ales de către iudaizanti, care ziceau că dacă vrei să devii creștin trebuie să treci prin legea lui Moise și trebuie să te tai împrejur, Sf. Apostol Pavel a spus vorbă hotărâtă: „În Iisus Hristos nici tăierea împrejur nu folosește nimic, nici netăierea împrejur – a dat două răspunsuri la aceasta: într-un loc a zis – ci credința lucrătoare în iubire – și în altă parte – făptura cea nouă”. Noi putem face legătură între aceste

șeste nimic nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur, ci credința lucrătoare în iubire, înțelegem din ceea ce spune Sf. Apostol Pavel că mai ales aceste două lucruri ni se cer nouă tuturor: o credință care lucrează iubire. Credință și iubire. „De așa avea credință atât de multă încât să mut și munții, dacă nu am dragoste, nimic nu îmi folosește”, nimic nu sunt. Așadar, credința trebuie unită cu iubirea. Sf. Apostol Pavel folosește cuvântul dragoste. De ce? Pentru că cuvântul „dragoste” care-i scăzut în conștiința noastră, care pentru noi înseamnă de multe ori ceva ce nu cuprinde dragostea, este un cuvânt care ne arată ce înseamnă să iubești. Știți că a fi drag, a-ți fi drag de cineva, de fapt înseamnă să-l iubești. Iubirea trebuie să cuprindă și îndrăgirea. Să-ți faci drag pe acela pe care-l iubești. Dacă nu Ți-i drag, nu-l iubești. Dacă Ți-i indiferent, nu-l iubești. Dacă ești nepăsător față de el, nu-l iubești. Ce să mai vorbim dacă-l urăști, dacă-l disprețuiești, sigur nu-l iubești. Undeva în Scriptură se spune că „dragostea acoperă mulțime de păcate” (I Petru 4, 8), păcate de felul acesta, adică unde este

tură cu această poruncă în înțelesul acesta că Sf. Apostol Pavel zice că nu-i destulă credința singură, oricât ar fi de mare, că ea trebuie să fie lucrătoare de iubire, trebuie să fie unită cu iubirea. În cap. 13 din Epistola I către Corinteni Sf. Apostol Pavel pomeneste 15 însușiri ale iubirii, pe care dacă le

are cineva înseamnă că într-adevăr are și iubire, și dacă nu are iubire trebuie să le urmărească măcar pe acelea ca să-și alcătuiască iubire. (...)

Iubiți credincioși, așadar aceste două, iubirea și credința. Credința și iubirea. Credința lucrătoare în iubire trebuie să o avem în vedere cu toții pentru a duce o viață superioară, o viață liniștită și o viață îmbunătățită, o viață plină de bunătate, pentru că unde-i iubire e fericire. Nu poți avea iubire fără să fii fericit din iubire. Mai ales la tinerețe oamenii sunt capabili de iubire mai mult decât la bătrânețe, sunt mai proprii pentru iubire și de aceea mai ales la tinerețe se poate pune accent mai mult pe iubire, dar în același timp trebuie ca iubirea să fie mântuită, să fie salvată, să fie curățită, să fie purificată. Nu e mai fericit omul decât atunci când iubește și când se știe iubit. Iubirea însă să ne-o dirijăm cu credința și să căutăm din toate puterile să răspundem pozitiv la întrebarea: „Mă iubești tu pe Mine?” Și la fel la întrebarea „Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?” Dacă simțim cumva niște curenți în sufletul nostru în ce privește credința și iubirea, să cerem ajutorul cel de la Dumnezeu, conștienți fiind că „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorând de la Tine Părintele luminilor” și că numai Dumnezeu poate să împlinească ceea ce noi, cu puterile omenești, nu putem împlini. Dumnezeu să ne ajute!

Arhim. Teofil Păvălean

Radu Stanca

Scara

*Aici a fost odată o scară ce ducea
La cer. Și lângă scară un înger trist veghea!
Acum din scara-aceea n-a mai rămas decât
Cenușa amintirii și îngerul urât.*

*Noi stăm alături dornici să o urcăm din nou
Și auzim din ceruri un sacrosanct ecou
Care ne cheamă-ntr-una, în sus, spre paradis.
Dar scara-i putrezită și-urcușul interzis.*

*Ce altă cale oare s-alegem am putea?
Ca să ajungem iarăși la cea mai pură stea?
Ce treaptă trebuiește urcată fără greș
Ca să putem fi iară-ntr-acea cea chemați aleși?*

*O stelă funerară e tot ce-a mai rămas
Și-un înger trist de piatră ce șade fără glas,
El stă cu fruntea-ntoarsă pe-un scut rotund și frânt
Și drămuiește-n sine mormânt după mormânt.*

*Aici a fost odată o scară ce ducea
La cer. Și lângă scară un înger trist veghea.
Acum din scara-aceea n-a mai rămas nimic.
Iubito! Împletește-o din nou din borangic...*

Cinzeci și doi de absolvenți părăsesc băncile Liceului „Bălcescu”

La sfârșitul acestei săptămâni își ia rămas bun o nouă generație a Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula. Festivitatea celei de-a 51-a promoții va avea loc sâmbătă, 8 mai, cu începere de la ora 10.00, în sala mare a Centrului Cultural Român din Giula.

Cele două clase au 29 (clasa 12/A) și 23 (clasa 12/B) de absolvenți. Tinerii, încă înainte de momentul festiv, vineri dimineața au trecut deja peste prima probă însemnată, exa-

menul de bacalaureat la limba și literatura română. Începând apoi de luna viitoare, absolvenții vor da dovadă în scris de cunoștințele acumulate la celelalte materii: limba și literatura maghiară, matematică și la limbile străine alese.

Conform tradiției săptămânalului nostru, alături de fotografiile absolvenților, publicăm mai jos și îndemnul de rămas bun ale diriginților *Ana Radics Repisky* și *Mariana Orosz Martyin*.

12/A

Silvia Árgyelán

Marta Fekete

Roland Juhász

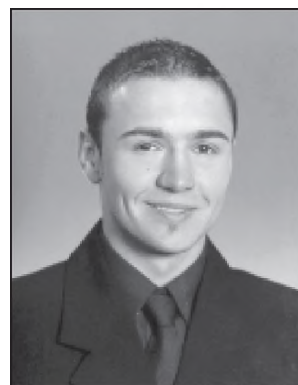
Orsolya Körösi

Toma Árgyelán

Brighita Gurzó

Robert Kiss

Maria Molnár

Silvia Csóka

Ioan Gurzó

Gheorghe Kozma

Nicoleta Netye

Renata Dalai

Adam Juhász

Vasile Kozma

Mircea Onița

Dacă vrei să trăiești, dacă vrei să-ți trăiești unica viață, să fii PRE-ZENT. Să te dăruiești cu totul clipei, căci viața omului nu are un țel de atins, ci e un drum continuu. Relațiile umane să le păstrezi cu exigență.

Fiecare zi, fiecare om, fiecare faptă este unică, este excepțională în viața ta. Fii recunoscător, mulțumește pentru tot ce primești, pentru tot ce poți dărui.

Dăruiește cât mai multă dragoste, căci ea este esența vieții.

Dragostea se găsește în fiecare om, dar ea nu poate fi măsurată. Nu-ți fie deci frică să-ți exprimi sentimentele! Viața dovedește zi cu zi că nu e suficient să fii inteligent ca să ai succes, ci e nevoie mai ales de inteligență emoțională: să fii capabil să îți recunoști propriile emoții și pe cele transmise de cei din jur.

Emoțiile tale vor fi constructive numai dacă le pui în slujba unui scop bun. Deci, încearcă să-ți recunoști sentimentele!

Mariana Orosz

Cinzeci și doi de absolvenți părăsesc băncile Liceului „Bălcescu”

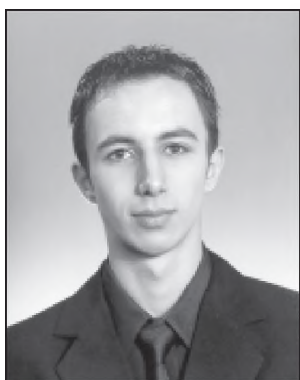
Vasile Orosz

Maria Puskár

Robert Sekli

Attila Pallagi

Alexandra Ruzsa

Francisc Takó

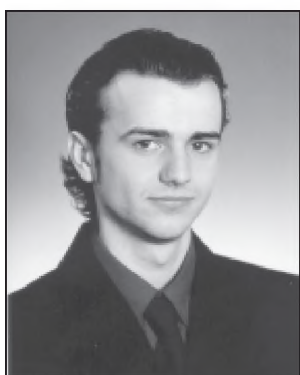
Orsolya Patkás

Roland Ruzsa

Erica Ugocsa

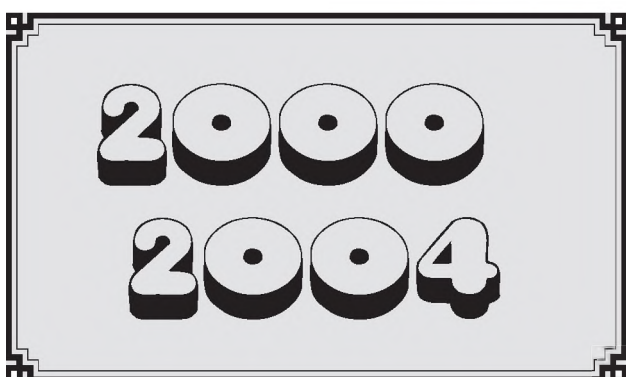
Benjamin Pop

Toma Ruzsa

Alexandra Várodí

Robert Zsigmond

12/B

Fiecare bucurie rănește pe cineva – spune poeta Ana Blandiana. La bun început nu prea am înțeles aceste cuvinte, dar, iată că acum reușesc să pătrund în adâncul versului, pregătindu-mă să-mi iau bun rămas de la elevii mei din clasa 12/B. Mă bucur de bucuria lor, de clipa fericită pe care acum ei o întâmpină, dar mă doare că trebuie să mă despart de ei.

După patru ani petrecuți la Liceul Nicolae Bălcescu, acești 23 de tineri aspiră în zilele acestea să străbată necunoscutul, să descopere un nou colț din lumea plină de minuni și taine, să-și aleagă profesia prin care să-și împlinească visele, trăind o primă treaptă de trecere dinspre copilărie spre maturitate.

Precum afară e primăvara culorilor, mișcărilor, mugurilor, bobocilor, florilor și roadelor, așa și talentul tinerilor noștri, seva primăverii lor, va înflori și va da roade, în curând.

Am trăit alături acești ani într-un cămin comun, într-o școală ridicată în primul rând din cărămizi, piese de construcție. Dar ca acest edificiu să prindă viață este și a fost nevoie și de „cărămizile” sufletului elevilor. Poveștile lor, durerile lor, bucuriile lor, cântecele lor, dansurile lor, pașii lor, zămbetele lor, știința lor, dragostea lor și visele lor sunt și au fost câte-o cărămidă cu care au contribuit la respirarea acestei școli. Fără cărămizile sufletului lor, școala noastră ar fi doar o clădire goală, rece, pustie, lipsită de rost.

De acum încolo, elevii mei o să încerce să-și clădească viața proprie, cărămidă cu cărămidă, iar eu le doresc în acest efort binecuvântarea Bunului Dumnezeu, le doresc să reușească să-și urmeze drumul inimii și le mai doresc toată fericirea de pe pământ prin versurile lui Lucian Magau:

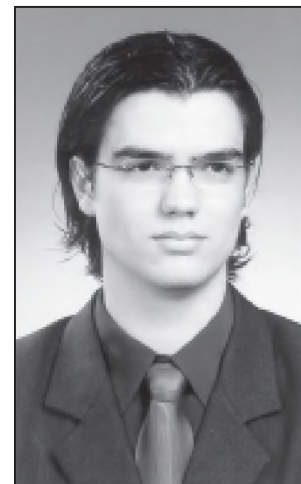
„Șuvoiul timpului ne va duce departe
și vieții, pământul noi sensuri
va da.

Nicicând nu te teme –
Preschimbă-te-ntr-un tot nemărginit
Și-adu-ți fericirea”.

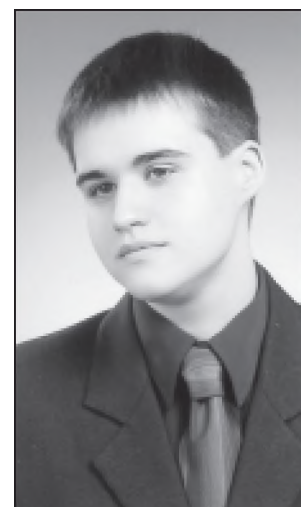
Ana Radics Repisky

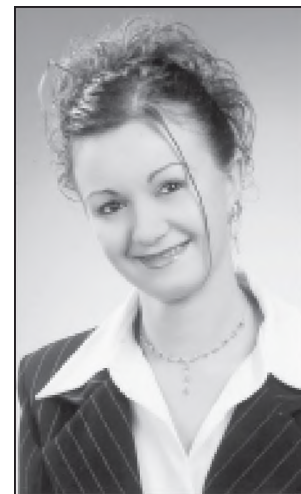
Adela Anasztász

Adam Bordás

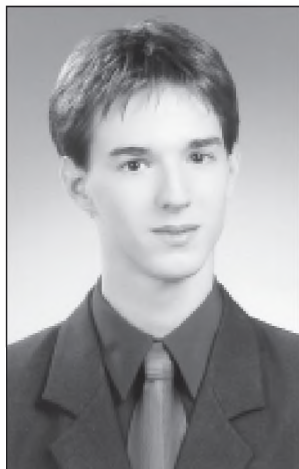

Roland Csobán

Anita-Theodora Deac

Cinzeci și doi de absolvenți părăsesc băncile Liceului „Bălcescu”

Vencel Gyulai

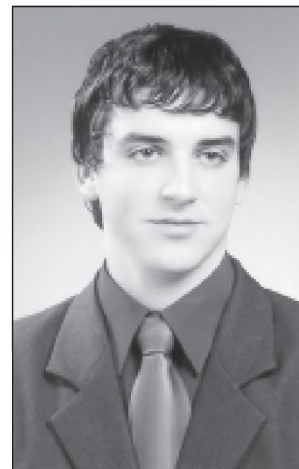
Timea Katona

Aurel Martyin

Tiberiu Netye

Toma Sztán

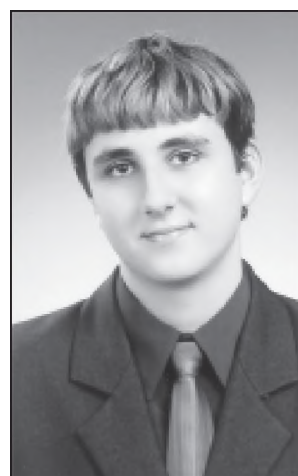
Anamaria Ivan

Silvia Kóra

Béla Nagy

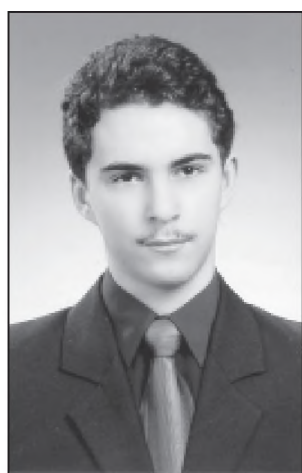
Attila Róka

Tünde Timár

Ildikó Jánk

Cristian Kovács

Vasile Nagy

Attila Szántó

Janet Zsurka

Aneta Jova

Agneta Liszkai

Gavril Nemes

Vasile Szeip

„Știu că și eu port
în suflet stele mul-
te, multe.”

L. Blaga

„Timpurile se
schimbă
și noi ne schimbăm
odată cu ele.”

M. Borbonius

ETNILE LUMII

În zilele noastre, croații din Burgenland trăiesc răsfirați în trei state: în Austria (Burgenland și Viena), în Slovacia (în mai multe localități din jurul orașului Bratislava) și în Ungaria (de-a lungul graniței cu Austria). Ei sunt urmașii populației care a fost colonizată în secolele XVI-XVII pe teritoriile pustii ale Ungariei de vest de odinioară. Istoricii presupun că numărul celor colonizați aici cu secole în urmă ar fi fost între 60.000 și 100.000.

Croații din Austria trăiesc azi în șase circumscripții teritorial-politice din Burgenland, însă în nici un ținut administrativ nu formează o majoritate. Cei mai mulți croați trăiesc în perimetrul localităților Oberpullendorf și Eisenstadt, unde au reușit să alcătuiască o comunitate mai compactă. Comunități în exclusivitate croate nu mai există. În schimb, mai sunt câteva localități mai mici cu 500 și până la 1.500 de locuitori, unde croații constituie 80%-95% din locuitori. Din motive economice și existențiale, mulți croați s-au stabilit la Viena. Acest proces de urbanizare a populației croate a început după cel de-al doilea război mondial și ține până în zilele noastre. Croații stabiliți la Viena sunt foarte bine organizați atât în privința activităților culturale, cât și a politicii referitoare la acest grup etnic.

În ceea ce privește problematica croaților din Burgenland, se poate constata o situație asemănătoare cu a românilor din Ungaria. După statisticile din 1991, în Burgenland trăiau 19.460, iar în Viena 6.300 de locuitori care au declarat limba croată ca limbă maternă. În schimb, Biserica apreciază că 35.000 de credincioși croați participă la slujbele de duminică, iar Uniunea Culturală a Croaților din Viena numără 15.000 de membri.

Este interesantă acea remarcă prin care croații susțin despre ei înșiși că, în ceea ce privește integrarea socială, ei nu diferă absolut de cetățeanul burgenlandez „normal”: ei participă la viața socială la fel ca poporul majoritar și sunt integrați în egală măsură și în piața de muncă a landului. Mulți locuitori sunt nevoiți să facă naveta în orașele mari, pentru că posibilitățile și locuri-

le de muncă din zonă sau din așezările populate (și) de croați sunt relativ reduse. Din această cauză, la locul de muncă croații abia folosesc limba maternă, vorbirea ei reducându-se la cerul familiei, în discuțiile cu prietenii sau la berăria din sat. Dar același este motivul pentru care se reduce tot mai mult influența și rolul presei electronice sau a celei scrise în limba maternă. În ultimele decenii, copiii și tinerii de naționalitate croată din Austria vorbesc tot mai puțin limba croată, prin urmare scade și competența limbii – un fenomen cu care se confruntă și comunitatea noastră românească din Ungaria.

Croații din Burgenland dispun atât de drepturi colective, cât și de cele individuale. Conform articolului 7, § 1 al Constituției, croații din Burgenland au dreptul de a forma organizații proprii. Astfel, după cel de-al doilea război mondial s-au format numeroase organizații teritoriale cu o sferă de acțiune supraregională, unele asemănătoare cu ale noastre.

Uniunea Culturală a Croaților din Burgenland, Eisenstadt – este cea mai mare și veche organizație a croaților din Austria, ea fiind preocupată în primul rând de organizarea și desfășurarea programelor culturale ale croaților de pe acest teritoriu. *Uniunea Culturală a Croaților din Burgenland în Viena, Uniunea de Presă croată, Eisenstadt* – editează săptămânalul croaților și alte publicații în limba maternă. Alte asociații și formații sunt: *Clubul Academic al Croaților, Viena – Eisenstadt, Centrul Croat de Documentare și Cultură, Eisenstadt, Universitatea Populară a Croaților din Burgenland, Eisenstadt, Uniunea Pedagogilor Croați din Burgenland, Eisenstadt, Institutul de Cercetări al Croaților din Burgenland, Eisenstadt etc.* Precum reiese, cele mai multe asociații se leagă de orașul Eisenstadt.

Aproape fiecare comunitate croată are o orchestră, o formație de tamburași. Folclorul și muzica tamburașilor croați este foarte apreciată și îndrăgită de populația majoritară, ba mai mult, aceste formații au o mare căutare și dincolo de hotarele Austriei. Aceste ta-

rafuri, respectiv grupuri vocal-instrumentale sunt foarte apreciate, fiind considerate ca pietre prețioase ale folclorului autentic. În schimb, aceste formații sunt constrânse să apeleze la sprijinul publicului spectator, ele ne primind nici un sprijin central din partea statului.

Din anul 1976, croații din Burgenland sunt reprezentați în Consiliul Grupurilor Etnice. Acest consiliu cen-

fiind scris atât în limba croaților austrieci, cât și în limba croată standard. Și tot ca *Foaia Românească*, se confruntă cu grave probleme financiare, tot similare. În primul rând fiindcă apare în tiraj mic, iar în al doilea rând, fiindcă azi cheltuielile editoriale sunt enorm de mari.

În afară de acest săptămânal „central”, dioceza din Eisenstadt mai editează și un săptămânal al bisericii croa-

tral ajută munca landurilor și a guvernului de la Viena în privința grupurilor etnice și face propuneri privitoare la posibilitățile financiare. În acest Consiliu, croații sunt reprezentați prin Uniunea Culturală a Croaților din Burgenland, Eisenstadt.

Articolul 7, § 3. al Constituției asigură dreptul folosirii de inscripții bilingve. În iulie 2000, în 47 de localități s-au făcut inscripții bilingve, dar mai lipsesc încă indicatoare și unele câteva denumiri topografice bilingve. Dar în unele comunități numele străzilor și alte indicatoare bilingve s-au pus încă cu mulți ani în urmă.

Și în mass-media croaților din Burgenland găsim multe asemănări cu cea a românilor din Ungaria. Produsele editoriale din Croația nu pot fi folosite în Burgenland pentru că există o mare deosebire de limbă. Ani îndelungați, această comunitate nu avusese un sistem de învățământ unitar, în consecință, croații din Austria au învățat greșit sau deloc citirea și scrisul în limba maternă. Săptămânalul croaților din Burgenland apare în 16-28 de pagini,

te în opt pagini. *Glasul nou* este titlul publicației pe care o editează academicienii croați din Burgenland și care apare trimestrial în cca. 40 de pagini, prelucrând teme din literatura croată, teme speciale și generale ale croaților din Burgenland, probleme legate de viața minoritară, de limbă și știință. Iar precum românii din Ungaria au *Calendarul românesc*, croații din Burgenland au *Gradišce Kalendar*, care apare la început de an cu 300 de pagini în format A5. *Panonska ljetna knjiga* este un alt almanah, care apare anual cu 500 de pagini, în care sunt publicate evenimente istorice, aniversări și altele.

La începutul anilor '70 au fost introduse și programele în limba croată din cadrul canalului ORF. Cu excepția duminicii, zilnic se difuzează la prânz știri în limba croată, iar seara între orele 18.20-19.00 se transmit montaje, interviuri și altele. Un magazin săptămânal, *Dobar dan, Hravati*, se difuzează în fiecare duminică între orele 13.30-14.00 în cadrul programelor regionale.

Croații din Burgenland au avut întotdeauna contacte cu țara-mamă, contacte care în anii '70 au fost într-un fel instituționalizate. O dată cu lărgirea procesului de democratizare și cu destrămarea fostei Iugoslavii, mai ales în timpul războiului din Balcani aceste contacte s-au destrămat iar acum, încetul cu încetul, se reînnoiesc. Ele au, mai ales, caracter cultural: cursuri de limbă, vizite reciproce, schimb de experiență, turnee culturale, ajutor editoriale și altele.

Precum am mai amintit, croații din Burgenland dispun și de anumite drepturi individuale, care, însă, nu în totdeauna sunt luate în considerare. Prin „Legea pentru minorități” validată în 1994 în Burgenland s-au creat anumite anomalii. Legea este definită de croații conștienți „începutul sfârșitului predării bilingve în Burgenland”, legea permițând părinților să întrerupă învățământul bilingv ori când le place. Ca atare, părinții pot presiona cadrele didactice cu lozinca „Dacă copilul primește o notă proastă, îl înscriu la altă școală!” Mai mult chiar: această lege nu trasează nici un barem al pretențiilor și nu definește nici măcar un standard minim al limbii croate, precum nu este definit nici scopul învățării limbii. Un singur lucru pozitiv trebuie recunoscut în această lege, anume că prevede învățământul bilingv și în localitățile mixte în care nu s-a mai predat limba croată. Precum a rămas nerezolvată și problema predării limbii materne la nivel mediu. Liceul de la Oberwart, unde se predă croata, se află într-o zonă geografică nefavorabilă, astfel numai puțini tineri croați din Burgenland continuă aici studiile. În privința învățământului preșcolar, legea prevede pentru câteva grădinițe de copii din Burgenland o programă bilingvă, dar limba folosită prin excelență este germana. În schimb, și în alte grădinițe se poate predă în limba croată, dacă aceasta este pretinsă de 25% din locuitorii cu cetățenie austriacă. Totuși, în multe locuri nu poate fi aplicată legea, căci nu sunt suficiente educatoarele de grădiniță. De fapt, situația școlară sau preșcolară depinde în multe cazuri de primarul sau consiliul local.

Anamaria Brad

Casa în care a copilărit Mihail Sadoveanu...

Octavian Goga

Bătrâni

De ce m-ați dus de lângă voi,
De ce m-ați dus de-acasă?
Să fi rămas fecior de plug,
Să fi rămas la coasă.

Atunci eu nu mai rătăceam
Pe-atâtea căi răzlețe,
Și-aveați și voi în curte-acum
Un stâlp la bătrânețe.

M-aș fi-nsurat când isprăveam
Cu slujba la împăratul,
Mi-ar fi azi casa-n rând cu toți...
Cum m-ar cinsti azi satul...

Câți ai avea azi dumneata
Nepoți, să-ți zică: „Moșu...”
Le-ai spune spuză de povești...
Cu Împăratu Roșu...

.....
Așa... vă treceți, bieți bătrâni,
Cu rugi la Preacurata,
Și plânge mama pe ceaslov,
Și-n barbă plânge tata...

St. O Iosif

Credințe...

De-a pururea m-ați urmărit,
Învăluite-n ceață,
Cu farmecul nețărâmurit
Al dragostei de viață.

Mi-ați dat nădejde ca să lupt
Cu griji și cu necazuri,
Ce-și grămădeau neîntrerupt
Noianul de talazuri,

Și-adesea de cădeam înfrânt
De trudă și durere,
Găseam la voi și crezământ,
Și leac de mângâiere,

Înveselind cărarea mea
Cu-alai de sărbătoare:
Copil îndrăgostit de-o stea,
De-un cântec sau de-o floare...

Și-acum vă duceți rând pe rând –
Ieri una, astăzi una...
Mă părăsiți așa curând,
Pierșiți pe totdeauna?...

Dar eu atunci al cui rămâi,
O, dragi credințe moare?
Pe drumuri, fără căpătâi,
Vai, cine-o să mă poarte?

Ana Blandiana

Casele memoriale

Mai mult chiar decât muzeele de istorie, casele memoriale sunt templele unui popor. Nu ne întrebăm unde e casa în care s-a născut Mihai Viteazul și care e palatul unde a murit Ștefan cel Mare, dar călcăm năucii de emoție treptele întâmplătorului conac înălțat pe locul nașterii eminesciene, dar ne pierdem răsuflarea când, la fiecare intrare în Piața Amzei descoperim stucaturile măcinate de ploile ale casei în care a murit Luchian. Ele, casele acestea, de cele mai multe ori modeste, sunt importante nu prin științifică lor autenticitate, ci prin șansa pe care o oferă sufletului nostru dornic de a se prosterna, prin nevoia de sacru și de fetișism pe care ne-o satisfac cu timiditate și cu stângăcie.

... Bojdeuca lui Creangă, cu pereții sprijiniți în cărje, cu odăile joase și sălița îngustă, cu mirosul acela țărănesc de pământ bătrân și de var proaspăt izvorând din zidurile de paiantă și din pardoseala muruită cu lut, din prisma întoarsă spre soare și deschisă deasupra întregii împărății de pomi a Țicăului; casa înflorită din odăile minusculare adăugate unele peste altele într-o curte infirmă cutremurată de tramvaiele Florească, unde imagina Călinescu palatele arhitectului Ioanide; autobuzul 75, supraincercat și sporadic, străbătând șoseaua

Giurgiulu înspre casa lui George Bacovia; cula oltească plină de tipărituri prețioase și partituri muzicale, unde descoperi și înveți pe de rost, din reproducerea fotografică, epitaful lui Anton Pann de pe crucea, văzută de atâtea ori, din curtea Bisericii Lucaci; strada Andrei Mureșanu urcând întreaga nostalgie a Clujului printre arbori îngălbeniți și livezi încărcate, spre casa cu un etaj și câțiva trandafiri din care se îndrepta spre Biblioteca Universitară Lucian Blaga; și neînfrânta cetate arghezană de la Mărțișor; și pridvorul înalt, năpădit de ierburi, ca un monument sublim prin însăși perisabilitatea sa, al familiei Goga din Rășinari; și plăcile comemorative oprindu-te din trei în trei pași pe străzile povărnite ale Brașovului, pe străzile bătrânești ale Iașilor, pe străzile risipite ale Craiovei; și aerul suprasaturat de amintiri al Botoșanilor...

Iată tot atâtea imagini arhetipale, tot atâtea cadre ale devenirii noastre spirituale și care ne aparțin, așa cum părinții aparțin copiilor, care sunt ale noastre mai mult chiar decât ale eroilor lor pentru că ne-au format pe măsura tiparului lor devenit imuabil. Ne-am descoperit pe noi între aceste atât de tonice locuri de pelerinaj, unde, în case fragile și înduioșătoare, descoperim mai mult decât o pană de scris celebră sau o pensulă deve-

nită obiect de cult, descoperim o forță capabilă să rămână și să învingă, urmându-și legea propriei ei deveniri istorice în mijlocul istoriei răvășite. Nu vestigiile materiale, nu călimara în care a întins prima oară Eminescu, nici vioara pe care a învățat Enescu primele game, ci această forță care arde pur și doveditor pe locurile trecerii lor o căutam, această forță căreia îi datorăm cele mai limpezi victorii. Într-un secol lipsit de sacralitate, casele memoriale au rămas templele în care sufletul nostru mai ia cunoștință de sine și se descoperă ideal, privindu-se în oglinzi măritoare.

(Din volumul: Cea mai frumoasă dintre lumile posibile)

...și mormântul părinților din cimitirul Pașcani

Vreți contacte cu românii din Ungaria?

8.

Stimați cititori, redacția noastră este solicitată în nenumărate rânduri atât de organizații din țară, cât și din România, să intermedieze pentru a lua legătura cu comunitatea românească din această țară. În următoarele numere ale Foii, în acest colț de pagină, vom publica adresele organizațiilor, asociațiilor, instituțiilor noastre românești cu scopul de a vă completa baza de date despre românii din Ungaria.

Coruri

Corul Mixt „Pro Musica” din Giula

5700 Giula, str. Gh. Doja nr. 8.

Tel., fax: (+36-66) 463-079

Conducător: Ștefan Oroian

Corul Mixt „Viva la Musica” din Chitighaz

5741 Chitighaz, str. Fő nr. 4

Tel., fax: (+36-66) 250-276 Conducător: Ana Buha

Corul Mixt „Armonia” din Apateu

4135 Apateu, str. Kossuth nr. 31

Tel.: (+36-54) 706-736

Conducător: Gheorghe David

Corul de Femei „Coral” din Bătană

5830 Bătană, str. Fő nr. 121

Tel.: (+36-68) 456-126, (+36-68) 457-751

Conducător: Eva Balogh

Echipe folclorice

Echipa Folclorică „Gheorghe Nistor” din Micherechi

5726 Micherechi, str. Kossuth nr. 80

Tel.: (+36-66) 277-760

Conducător: Vasile Papp

Echipa de Păstrare a Tradițiilor din Aletea

5742 Aletea, str. Pöltemberg nr. 3

Tel.: (+36-66) 240-785

Conducător: Petru Sabău

REZONANȚE

„Viva la musica!”

Acum, că intrăm în Uniunea Europeană, ne punem îndreptățit întrebarea, cum își vor putea păstra națiunile și naționalitățile și pe mai departe cultura, valorile spirituale. În primul rând ne facem griji pentru șansele de supraviețuire a trăsăturilor caracteristice: limba, folclorul, tradițiile, specificul național.

În această ordine de idei fac iarăși referire la impresiile acumulate în timpul șederii în Germania. Nici nu ne-ar veni să credem, ce cosmopolită este societatea germană la ora actuală (și nu numai). Oamenii preiau cu brațele deschise tradițiile culturale din Extremul Orient, alții abandonează creștinismul devenind adepți ai unor credințe exotice, iar tineretul trăiește mai cu seamă în spirit american. În această diversitate, principalul criteriu este toleranța. Precum și conviețuirea cu turcii sau cu italienii, cu arabii sau cu studenții din Africa a devenit fapt cotidian, despre care nici nu se mai discută. Iar dacă privim mai atent, ne dăm seama că în Germania populația este în așa măsură deliberată de trăsăturile naționale specifice, de însemnele sau simbolu-

rile naționale, încât nici nu le folosește. Mai mult chiar, mase largi, pături întregi, nici măcar nu se sinchiesc de ele: niciunde nu am văzut arborat steagul țării, dar nici n-am auzit cântându-se imnul de stat, la vreo festivitate oficială sau serbare școlară. Pur și simplu, aceste simboluri sunt trecute cu vederea, parcă nici nu ar exista – să nu zic că sunt absolut ignorate.

La toate acestea, în schimb, în mod paradoxal există o altă formă de exprimare a existenței naționale. Chiar dacă și în Germania se bucură de o mare circulație și largă popularitate emisiunile „populiste”, cu concerte și superconcursuri la televizor, la care zeci și zeci de cântăreți îndrăgiți interpretează cântece în stil popular (cam în felul manelelor din România sau de genul „lakodalmas rock” în Ungaria), totuși nu acestea au cea mai mare trecere la public. Există azi în toate țările federale ale statului o amplă mișcare corală, care antrenează sute și sute de oameni. Coruri din sate și orașe, formații ale unor asociații și cluburi, cu dirijori inimoși și competenți, învață și prezintă repertorii de înalt nivel artistic, valorificând tezaurul cântecului popular. Este o mișcare artistică asemănătoare de cum fusese decenii la rând „Röpülj páva!” de aici, din Ungaria. În schimb, aceste coruri sau chiar întâlniri corale au o existență deosebit de dinamică, aceste formații întreprinzând turnee peste turnee, ajungând în toate zonele țării. În plus, numeroase înregistrări la radio și televiziune le asigură publicitate, precum discuri, videocasete sau CD-uri asigură încă un surplus de popularitate. În acest fel, de pildă, turneele întreprinse sub genericul de „Fischer-Chöre” împânzesc toată Germania, și mai antrenează și spre călătorie, spre drumetii. Fiindcă turneele și înregistrările călăuzesc în cele mai pitorești regiuni, la cele mai vestite castele și cetăți, la ruine renumite sau în locuri cu reminiscențe istorice. Astfel spectatorul sau

telespectatorul face cunoștință și cu aceste locuri atractive și importante. Iar fiindcă de fiecare dată moderatorul mai și comentează locul spectacolului, publicul primește și un adaos de cultură generală, de istorie, literatură, muzică și altele. Și curios lucru: publicul, deci cetățenii de rând, gustă aceste spectacole, asistă cu plăcere și în număr mare la ele, trăind pentru câteva ore în anturajul artiștilor amatori, în tovărășia muzicii pretențioase, bine interpretate.

În această accepțiune, intrând în Uniunea Europeană, și Ungaria va putea aduce în această comunitate o valoroasă și autentică zestre culturală. Mai ales că din această zestre face parte și mica mișcare cultural-muzicală a românilor din Ungaria. Deși numărul corurilor românești din Ungaria este mic, repertoriul, pregătirea lor este demnă de toată atenția. Coriștii români de aici cântă la fel de bine muzică populară cât și prelucrări culte, coruri din opere sau cântece din repertoriul coral clasic. În plus, toate aceste formații au dirijori cu pregătire temeinică, competenți în întocmirea unor repertorii variate și în pregătirea vocilor de amatori. Prin turnee și relativ multe ieșiri pe scenă, corurile noastre, formate din amatori care iubesc muzica, se bucură de pe acum de o categorică maturitate profesională, de care atât conducătorii, dirijorii, cât ei înșiși, coriștii pot fi mândri.

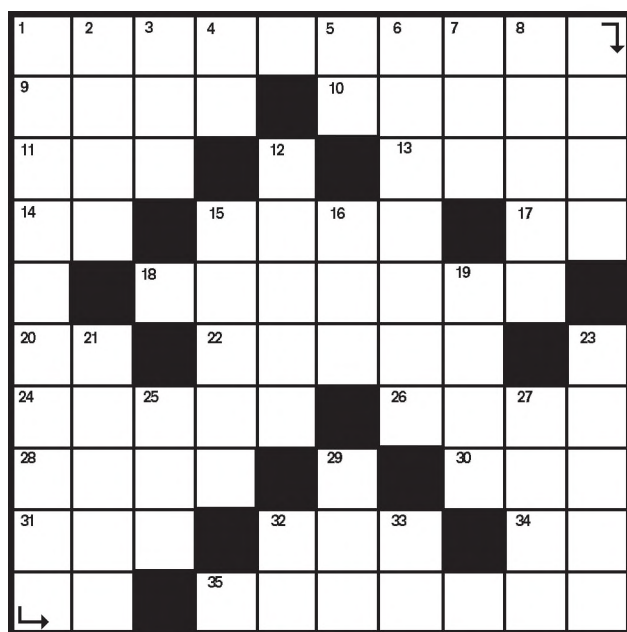
Acum, în prag de adăre – și în continuare – este o datorie pentru liderii românilor din Ungaria, cât și pentru opinia noastră publică, ca de acum încolo să sprijine aceste formații corale și mai intens. Căci ele sunt cele mai autentice chezași ale tradițiilor muzicale românești, purtători de valori autentice. Prin ele, mai ales, românii de aici vor putea să îmbogățească cultura Ungariei contemporane, dar indirect și cultura europeană. Nu e o apreciere nici exagerată, nici eronată. Este o constatare lucidă, care ar merita luată în serios și sprijinită în mod cuvenit.

– ilda –

Ion Agârbiceanu (1882–1963)

ORIZONTAL: 1. Un roman al prozatorului român 9. Avânt, însuflețire 10. Pomul din grădina noastră 11. Frig mare 13. ...-Mare 14. La mijloc de – țevi! 15. Soi de pește 17. Nichel Piesă de tacâm 18. Unealta cu care mâncăm 20. Numai pe jumătate e – mare! 22. Încet, în muzică 24. Vas cu cioc și coadă lungă 26. Forță, constrângere 28. Cain – dar întors! 30. Petrecere cu muzică 31. ȚeLeCe! 32. Mișcare a piciorului 34. Afirmăție 35. Un volum de dezbatere etică

VERTICAL: 1. Un alt roman de Agârbiceanu 2. Școlar 3. Gară – neterminată! 4. E în – pene! 5. Tom – gol! 6. Replică, ripost 7. Exclamație de bucutie 8. Prima ctitorie a lui Ștefan cel Mare 12. Ceașornic, orologiu 15. Papuc

din lână sau stofă 16. Titlul comandantului militar otoman 19. Cal cu păr roșcat 21. Descurcări, șmecheri 23. Om blond 25. Animal

cu clești 27. Cutia de dimensiuni mari („...de zestre”) 29. Masculul caprei 32. Fluviu în Italia 33. Samuil Aron. - ah -

Gimnastică

Europa admiră gimnastica românească

Cu numai două săptămâni după succesul cu răsunet al gimnaștilor români, care au cucerit cinci medalii de aur din cele opt posibile, și fetele și-au spus cuvântul în gimnastica continentală. La Campionatul European din Olanda, elevele lui **Octavian Belu** și **Mariana Bitang** au cules patru titluri europene la senioare și trei medalii de aur în categoria juniorilor. **Cătălina Ponor**, **Dana Sofronie**, **Monica Roșu**, **Alexandra Eremia** și **Silvia Stroescu** au dat tonul competiției cu o medalie de aur la echipe încă în prima zi, vineri. În următoarele zile, gimnastele române au mai obținut pe lângă cele patru titluri două medalii de argint la senioare și trei la junioare.

Succesul echipei feminine de gimnastică a României la Campionatul European, care s-a încheiat duminică la Amsterdam, a fost comentat de specialiști, care nu s-au zgârcit să folosească cuvinte mari la adresa fetelor pregătite de antrenorii coordonatori **Octavian Belu** și **Mariana Bitang**. „Acest succes deosebit al sportivelor din România este o mărturie uimitoare a capacității de reînnoire permanentă sub bagheta antrenorului **Octavian Belu**. Frumoasa **Cătălina Ponor** s-a impus la bârnă cu nota cea mai mare din concurs – 9,725 puncte. O altă gimnastă româncă, **Monica Roșu** a făcut senzație la sărituri cu un exercițiu perfect, întrecând-o pe rusoaica **Elena Zamolocișnikova**, campioană olimpică la acest aparat”, relatează Agenția France Presse.

Cea mai medaliată sportivă româncă la Amsterdam a fost **Cătălina Ponor**, care a urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de fiecare dată când a intrat în competiție. Reamintim că ea și-a trecut în cont medaliiile de aur în concursul pe echipe, la bârnă și la sol. Comentatorul sportiv al Agenției Reuters s-a arătat impresionat de evoluția **Cătălinei** la cel mai dificil aparat, bârnă, „cu un exercițiu interesant, în care săriturile și flick-flackurile s-au înălțat în mod desăvârșit, iar finalul a fost de mare efect”. Site-ul Uniunii Europene de Gimnastică folosește drept titlu la comentariul competiției „**Cătălina, fata de aur**”, aluzie la faptul că româncă a cucerit trei titluri continentale. „Româncă a cucerit medalia de aur la bârnă, iar acest lucru nu a mai mirat pe nimeni după evoluțiile din zilele anterioare. Ea i-a impresionat nu

Dana Sofronie

numai pe spectatori, ci și pe specialiști”, se scrie pe site-ul federației. În cronică finalele de la sol se menționează faptul că exercițiul **Cătălinei** și al sportivei spaniole **Elena Gomez** au fost punctate cu nota 10.00, dar româncă a primit mai mult decât adversara ei (9.637 față de 9.575), deoarece „expresia și calitățile acrobatice au fost mult mai evidente”. La cele patru medalii se adaugă cele două de argint: la individual compus prin **Dana Sofronie** și la bârnă prin **Alexandra Eremia**. Mai mult decât atât: la individual compus aproape toți specialiștii susțin că gim-

nasta română a avut o evoluție mai bună decât **Alina Kozici**, care a întrecut-o doar cu 0,038 de puncte. În urma întrecerii, noua campioană continentală a recunoscut că adversara ei a fost mai bună.

Vineri, junioarele au obținut locul 2 cu echipa, sâmbătă titlu la individual compus, prin **Steliana Nistor**. Duminică, România s-a atașat de aceleași culori ale medaliei. **Nistor** a deschis concursul la sărituri, reușind un loc 2, cu o medie de 9,262. La bârnă, erorile și-au spus cuvântul. **Alina Stănculescu** a urcat pe prima treaptă a podiumului, după un exercițiu de 9,300. Pe covorul de la sol, dominația României a fost și mai clară. **Steliana Nistor**, campioana absolută a Europei, a obținut și ultimul titlu din competiție, cu un rezultat de 9,312. Imediat în urma ei, o colegă de lot, **Sandra Izsaba**, la bârnă, 9,237. Cele două gimnaste au pus punct astfel unui concurs în care echipa de junioare a României a colecționat în cele 6 finale 6 medalii, 3 de aur și 3 de argint, depășind în ierarhie națiunea favorită, Rusia.

Octavian Belu este de părere că aceste rezultate sunt o bună motivație pentru Jocurile Olimpice de la Atena. „România revine unde îi este locul și începe să se profileze un nucleu de echipă pentru Olimpiadă”, a spus antrenorul coordonator. În clasamentul final pe medalii, România s-a situat pe locul întâi cu 4 medalii de aur și 2 de argint, urmată de Rusia (1-2-3) și Ucraina (1-1-1).

Bătănia și-a consolidat poziția de lider

La 1 mai, Bătănia a jucat pe teren propriu cu echipa din Micherechi. Echipa-gazdă conduce clasamentul județean aproape de la începutul sezonului, iar oaspeții din Micherechi se află într-o ușoară scădere de formă, ocupând poziția a cincea în prima divizie. Confruntările celor două echipe aduce totdeauna lupta orgoliilor. De data aceasta, cele două formații n-au avut o greutate apropiată una de alta. Bătănia a câștigat cu 4-0, prezentând un joc degajat. Noul atacant român al gazdelor **Nedelea** a punctat de două ori, ajungând la șapte goluri înscrise în tot atâtea confruntări. De cronică meciului mai ține că micherechenii, în ciuda înfrângerii, s-au comportat extrem de sportiv, iar antrenorii oaspeților au recunoscut că de data aceasta gazdele au jucat fotbal adevărat.

Pagină realizată de Ștefan Crâsta

Fotbal

Furtuna din București i-a șters pe nemți de pe teren

Incredibil, dar este adevărat: naționala de fotbal a României a învins cu 5-1 în fața Germaniei, vicecampioană a lumii. Mai bine de o săptămână putem savura această victorie istorică a fotbalului românesc, care a venit într-un moment neașteptat. Elevii lui **Anghel Iordănescu** a reușit această victorie în momentul în care din selecționată lipseau mai multe piese de bază. Accidentările lui **Adrian Mutu**, **Daniel Pancu**, **Florin Cernat** și, în timpul partidei, a lui **Cristian Chivu** l-a obligat pe selecționar să apeleze la mai mulți fotbaliști din Divizia A. De exemplu, linia de mijloc a conținut numai jucători din campionatul românesc. Și **Petre, Pleșan** sau **Dică**, în lipsa colegilor cu experiență internațională, au făcut spectacol la mijlocul terenului, reușind să anuleze orice încercare a germanilor, rămași încremeniți în fața jocului rapid și tehnic al românilor dezlănțuiți. Golul antologic al lui **Mihăiță Pleșan** a dat tonul pentru spectacolul care a urmat. O primă repriză încheiată cu 4-0, în care am mai văzut execuția lui **Răzvan Raț**, cu care l-a umilit pe **Oliver Kahn**, considerat cel mai bun portar al lumii, și cele două goluri înscrise de **Ionel Dănciulescu**. În a doua parte a jocului a urmat savurarea victoriei, care nu era periclitat nici un moment de oaspeții paralizați în fața unui joc modern. Golul lui **Caramarin** n-a făcut altceva, decât să întărească imaginea unei victorii an-

tologice, iar punctul de onoare al nemților a venit în-tr-un moment în care suporterii români i-au aplaudat pe oaspeții debusolați pentru fiecare execuție reușită.

„Niciodată unei reprezentative germane nu i s-au dat jos pantalonii așa de repede”, a declarat **Franz Beckenbauer**, care a fost prezent în rolul de comentator de televiziune. „Kaiserul” a parafrazat o vorbă bavareză, referitoare la pantalonii de piele caracteristici bavarezilor. Și are dreptate, pentru că din 1913 încoace, selecționata Germaniei n-a mai încheiat o primă repriză cu 0-4. „Aveți o formație foarte bună. Am primit o lecție de fotbal pe care n-o vom uita prea repede. Nu pot să remarc un singur fotbalist român. Toți mi-au plăcut.”, a declarat **Kahn**, care a trăit unul dintre cele mai penibile jocuri ale carierei sale de portar. „Îmi scot pălăria în fața acestei mari echipe a României”, a declarat **Rudi Völler**, selecționarul Germaniei. **Gică Popescu** a comparat această victorie cu cea a „generației de aur”, reușită în fața Țării Galilor din anul 1992. „Ne-ați bătut la fotbal fără milă și mai vreți să vă sprijinim să intrați în UE”, i-a reproșat în glumă **Günter Verheugen**, comisarul de extindere, lui **Ion Iliescu**, cu ocazia unei întâlniri desfășurate joi.

Victoria reușită în absența vedetelor naționalei arată că pepiniera fotbalului intern continuă să producă talente și că lipsa unor valori internaționale incontestabile cum este **Mutu**, **Pancu** sau **Chivu** nu este „capăt de țară”. Este liniștitor să vedem că noua generație se completează din mers, iar formarea echipei care va lupta, din vară, pentru calificarea la Campionatul Mondial din 2006 să fie grija selecționarului. Miercurea trecută ne-am convins, materie primă există.

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionatul NB II	
Kazincbarcika—Giula	2-2
Campionatul județean, Bichiș, div. I	
Bătănia—Micherechi	4-0
Campionatul județean, Bichiș, div. II	
Aletea—Kunágota	2-1

Următoarele meciuri

8 mai (sâmbătă)	
Gádoros—Bătănia	17.00
9 mai (duminică)	
Giula—Mátészalka	17.30
Micherechi—Szabadkgyós	17.00
Aletea—Giula II	17.00

ROMÂNIA

Luni 10 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Elector 2004 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 7.45 Teleshopping 8.00 Ora G 9.15 Cuptorul magic 9.45 Teleshopping 10.00 Surprize, surprize (R) 12.30 Stockholm–Veneția Nordului 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Telenciclopedia (R) 14.30 Pro patria 15.00 Kronika 15.55 TVR în direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.30 Istoria Campionatului European 18.00 Jurnal 19.00 Iartă-mă! 20.00 Lori, Dan și tanti Mili 20.30 Caravana premierelor 21.00 Foc în cruciat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniști 23.30 Film. Soțul coafezei 0.55 România 1... și strada (R) 1.00 Cinci minute de cultură 1.405 Jurnal (R) 2.40 Caravana premierelor (R) 3.10 Film (R). O coardă prea întinsă (R).

Marți 11 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Elector 2004 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 8.00 Ora G 9.00 Teleshopping 9.15 Lori, Dan și tanti Mili (R) 9.45 Teleshopping 10.00 Bravissimo! (R) 11.50 Corect! 12.00 Profesioniști (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Vector III 14.00 Alege viața! 14.30 Kronika 15.55 TVR în direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.30 Istoria Campionatului European 18.00 Jurnal 19.00 Film. Juana, regina nebună 21.05 Foc în cruciat 22.05 Jurnalul de noapte 22.35 Poveste fără sfârșit 23.35 Film. Dezastru în timp 1.15 Cinci minute de cultură 1.25 Dincolo de hartă (R) 1.50 Jurnal (R) 2.50 Alege viața!

Miercuri 12 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Elector 2004 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 8.00 Ora G 9.15 Spectacolul lumii (R) 9.45 Teleshopping 10.00 Cartea Tv recordurilor (R) 11.05 Corect! 11.15 Garantat 100% (R) 12.30 Caravana premierelor (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Convingeri 15.10 Ex Libris 15.30 Fotbal. Dinamo–Gloria Bistrița 17.30 Istoria Campionatului European 18.00 Jurnal 19.00 Clubul de comedie 19.30 Ochiul magic 20.30 România 1... și filmul 20.40 Jurnalul de noapte 20.55 Eurovision 2004 23.00 Film. Când totul e perfect 0.40 Spectacolul lumii (R) 1.10 Cinci minute de cultură 1.20 Clubul de comedie (R) 1.45 Jurnal (R) 2.45 Vector III (R).

Joi 13 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Elector 2004 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 8.00 Ora G 9.15 Dincolo de hartă (R) 9.45 Teleshopping 10.00 Soț și soție (R) 12.30 Sănătate pentru toți! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Aventura sunetelor 14.00 Akzent 15.25 Reflecții rutiere 15.55 TVR în direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.30 Istoria Campionatului European 18.00 Jurnal 19.00 Telectinemateca. Mash 21.05 Ce se întâmplă la Istanbul? – Eurovision 2004 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Garantat 100% 23.45 Film. Rătăcit în lumea largă 1.35 Cinci minute de cultură 1.45 Jurnal (R) 2.45 Aventura sunetelor (R).

Vineri 14 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Elector 2004 6.50 Cinci minute de cultură 7.15 Serial. Călători în lumi paralele 8.00 Ora G 9.15 Clubul de comedie (R) 10.00 Ochiul magic (R) 11.00 Tezaur folcloric (R) 12.00 Iartă-mă (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 România politică 14.30 Ștefan cel Mare – 500 15.00 Orizont 15.30 Interes general 16.30 Euro Police 17.00 Pământul în 80 de zile 18.00 Jurnal 19.00 Soț și soție (I) 20.30 România 1... și filmul! 20.40 Soț și soție (II) 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Filme șoc și filme șic 0.20 Serial. Districtul 1.10 Clubul de comedie (R) 1.35 Cinci minute de cultură 1.45 Jurnal (R) 2.50 Film (R). Rătăcit în lumea largă.

Sâmbătă 15 mai

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Teleshopping 7.10 Desene animate 8.00 Întâlnirea de basm 9.00 Teleshopping 9.15 Debut 50 plus 10.30 O vedetă populară 12.00 Spectacolul lumii 12.30 Cuptorul magic 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Cartea TV recordurilor 14.30 „Apus de soare” după 25 de ani pe scena Teatrului Național 15.00 Bravissimo! 17.00 Telenciclopedia 18.00 Jurnal 19.00 Surprize, surprize... (I) 19.50 Surprize, surprize... (II) 20.55 Eurovision 2004 24.00 Serial. Districtul 0.50 România 1... și filmul (R) 1.00 Garantat 100% (R) 2.10 Jurnal (R) 2.40 Debut 50 plus (R) 3.40 Aventura sunetelor (R) 4.10 O vedetă... populară (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 16 mai

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 Jocul planetelor 9.00 Dincolo de hartă 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Lumea-n care trăim 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Festivalul de modă – Iași 14.00 Comedie. Moștenire cu bucluc 15.55 Fotbal. Oțelul Galați–Steaua București 18.00 Jurnal 19.00 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 19.10 Film. Incredibilul Hulk 2 21.05 Minutul 91 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Film. Siesta 24.00 Pământul în 80 de zile (R) 1.00 Jurnal 2.00 Lumea-n care trăim (R) 3.00 Tezaur folcloric (R) 4.00 Bravissimo! (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 10 mai

6.00 Top sport (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Arca lui Noe (R) 8.00 Piersic show (R) 9.25 Cinci minute de cultură 9.35 Atenție, se cântă! (R) 11.00 Ora fără catalog (R) 11.55 Lecție pentru viitor 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Primul pas 15.00 Vot 2004 15.30 Eu, eu și... ceilalți 16.00 știri 16.10 Serial. Rebelii 16.55 Cinci minute de cultură 17.05 Natură și aventură 17.30 Natație 19.30 Telejurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Duelul poezilor 21.50 Teatru. Caligula 23.45 Serial. Fotografii de scandal 0.35 Film. Dreptate extremă 2.20 Veni, Video, Vici (R) 2.35 Natație (R) 4.40 Știrile serii 5.10 Atlas (R) 5.40 Telejurnal (R).

Marți 11 mai

6.00 Conjugând verbul “a ști” (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Expediție în necunoscut 8.00 Cinci minute de cultură 8.10 Serial (R). Marea Brava 9.00 Serial (R). Rebelii 9.45 Videoclip 9.50 Cinci minute de cultură 10.00 Tonomatul DP 2 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Cinci minute de cultură 12.55 Videoclip 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Emisiune în limba germană 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Răscruci 16.00 Știri 16.05 Serial. Rebelii 16.50 Cinci minute de cultură 17.00 Puncte de vedere 17.30 Natație 19.20 Telejurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Film. Destine sentimentale 22.30 Serial. Familia și legea 23.30 Film. Evadare imposibilă 1.00 Film (R). Destine sentimentale 2.30 Veni, Video Vici (R) 2.40 Natație (R) 4.40 Știrile serii 5.10 Natură și aventură 5.40 Telejurnal (R).

Miercuri 12 mai

6.00 Spune-mi ce te doare (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Expediție în necunoscut 8.00 Cinci minute de cultură 8.10 Serial (R). Marea Brava 9.00 Serial (R). Rebelii 9.50 Cinci minute de cultură 10.00 Tonomatul DP 2 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Cinci minute de cultură 12.55 Videoclip 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Parnasul 15.00 Vot 2004 15.30 Puls 2004 16.00 Știri 16.05 Serial. Rebelii 16.50 Cinci minute de cultură 17.00 Puncte de vedere 17.30 Natație 19.30 Telejurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Alege și votează 21.00 Film. Sentimente de vinovăție 22.45 Eurofotbal 23.45 Film. Iluzia răzbușării 1.10 Film (R). Sentimente de vinovăție 2.45 Natație (R) 4.40 Știrile serii 5.10 Natură și aventură (R) 5.40 Telejurnal (R).

Joi 13 mai

6.00 Puls 2004 (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Expediție în necunoscut 8.00 Cinci minute de cultură 8.10 Serial. Aventurile lui Jules Verne 9.00 Serial (R). Rebelii 9.50 Cinci minute de cultură 10.00 Tonomatul DP 2 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Cinci minute de cultură 12.55 Videoclip 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Siesta 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Acces la succes 16.00 Știri 16.05 Serial Rebelii 16.50 Cinci minute de cultură 17.00 Puncte de cultură 17.30 Natație 19.30 Telejurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Alege și votează 21.00 Film. Maria Jose, ultima regină 22.45 Serial. Nemuritoarea 23.35 Film. Călătorie în timp 1.05 Documentar (R) 1.35 Serial (R). Nemuritoarea 2.40 Natație (R) 4.40 Știrile serii 5.10 Natură și aventură (R) 5.40 Telejurnal (R).

Vineri 14 mai

6.00 Acces la succes (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Expediție în necunoscut 8.00 Cinci minute de cultură 8.10 Serial. Aventurile lui Jules Verne 9.00 Serial (R). Rebelii 9.50 Cinci minute de cultură 10.00 Tonomatul DP 2 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.50 Cinci minute de cultură 13.00 Desene animate 13.30 Serial. Fiica oceanului 14.00 Împreună, în Europa 15.00 Vot 2004 15.30 Judo 16.50 Cinci minute de cultură 17.00 Puncte de vedere 17.30 Natație 19.30 Telejurnal 19.50 Elector 2004 20.00 Auto Club 20.30 Serial. Marea Brava 21.20 D'ale lui Mitică 22.20 Serial. Orleans (I) 23.15 Serial. Inspector Leenley (I) 0.10 Film. Șofer de taxi în Chicago 1.45 Serial (R). Orleans 2.40 Natație (R) 4.40 Știrile serii 5.10 Natură și aventură (R) 5.40 Telejurnal (R).

Sâmbătă 15 mai

6.00 Răscruci (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Expediție în necunoscut 8.00 Cinci minute de cultură 8.10 Serial (R). Marea Brava 9.00 Serial. Aventurile lui Jules Verne 9.50 Acum este... Maxima 10.00 Top Sport 10.30 Ora fără catalog 11.30 Serial. Lois și Clark 12.30 Spune-mi ce te doare 13.00 Serial. O femeie face carieră 13.30 Atenție, se cântă! 15.00 Serial. Sabrina 15.30 Judo 17.00 2/ TVR 2 17.30 Natație 19.30 Fotbal 21.30 Serial. Martorul tăcut 22.25 Concerte 23.25 Fotbal (R) 1.00 Judo (R) 2.30 Natație (R) 4.30 Serial (R). Martorul tăcut 5.30 Serial (R). Sabrina.

Duminică 16 mai

6.00 Eu, eu și... ceilalți (R) 6.30 Veni, Video, Vici! 6.45 Teleshopping 7.30 Medalion de interpret 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Arca lui Noe 10.00 Clubul Ancuței 10.30 Desene animate 11.00 Serial. Viața de câine 11.30 Serial. Lois și Clark 12.30 Dialoguri necesare 13.30 Atlas 14.00 Piersic show 15.30 Judo 17.00 Ruleta rusească 17.30 Natație 19.30 Televiziunea, dragostea mea 20.30 Serial. Chicago Hope 21.30 Serial. Antrenorul 22.30 Remix 23.30 Judo (R) 0.55 Televiziunea, dragostea mea (R) 1.50 Serial (R). Chicago Hope 2.40 Natație (R) 4.40 Știrile serii 5.00 Serial (R). Antrenorul.

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

10 MAI, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

11 MAI, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

12 MAI, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

13 MAI, JOI (redactor: Anamaria Brad)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

14 MAI, VINERI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foia românească” 10.55: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

15 MAI, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere.

16 MAI, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

12 mai 2004 (mtv ora 13.25)

Reluare: 15 mai 2004 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Programul dedicat românilor din Ungaria și de această dată va oferi telespectatorilor știri și actualități din viața publică românească, respectiv va relata despre Festivalul de Teatru al Naționalităților din Ungaria, care s-a desfășurat la sfârșitul lunii trecute, la Budapesta, cu participarea, printre altele, a două formații de teatru în limba română.

Realizator: Ștefan Crâsta

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 10 mai 2004

16.10–16.45 Universul culturii 16.45–17.00 Dialog spiritual 17.00–17.30 EVAntai 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Marți, 11 mai 2004

16.10–16.30 De la om la om 16.30–17.00 Cronică germană (emisiune în limba germană) 17.00–17.30 Grădina tranziției 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Miercuri, 12 mai 2004

16.10–16.30 Viața la țară 16.30–17.00 Panoramic sud-vest (emisiune în limba maghiară) 17.00–17.15 Sănătatea 17.15–17.30 Zona IT 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Joi, 13 mai 2004

16.10–16.30 Spații subiective 16.30–17.00 Orizonturi sârbești (emisiune în limba sârbă) 17.00–17.30 Oferte fizice 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Vineri, 14 mai 2004

16.10–17.00 Teleaudiența 17.00–17.30 Bucuroși de oasepeți 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Sâmbătă, 15 mai 2004

16.00–16.30 Film documentar 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–17.50 Știri regionale 17.50–18.00 La limită.

Duminică, 16 mai 2004

16.00–16.30 Musica Viva 16.30–17.00 VIP-uri de duminică 17.00–18.00 Cântecul de acasă.

Sponsorul nostru

Internet aproape
pe gratis!

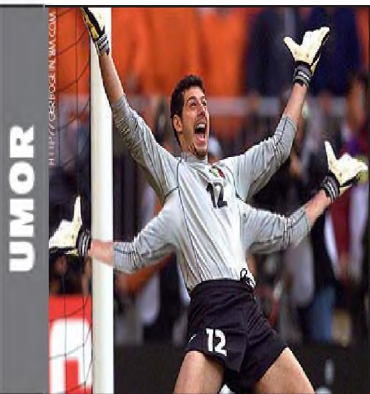
De la 625 Ft brut pe luna,
cu tarife subventionate de stat!

Bichisdiaba Matáv Pont,
Postaköz Tel.: 66/445-544

axelero
tiszar

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
pe www.rri.ro

FM 92,1 MHz STEREO RADIO
VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 259-430552, Fax.: 259-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vârstă
Ascultați RVE non stop și pe Internet la:
<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA
(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sâmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

Nici granița nu le-a mai stat în cale...

...acelor copii din Micherechi, care în dimineața zilei de 1 Mai, au pornit într-o excursie cu bicicleta la Salonta. În jur de 60 de școlari, însoțiți de zece profesori, stau hotărât ca în ziua aderării oficiale a Ungariei la Uniunea Europeană să treacă granița în direcția opusă, vizitând orașul Salonta cu care comuna Micherechi are relații vechi și bune. Coloana bicicliștilor însă n-a pornit la drum singură, ea fiind însoțită, începând de la startul de lângă primăria din Micherechi și prin popasul „La Cotuna”, de o mașină a poliției maghiare care

a condus-o și i-a asigurat cale liberă până la punctul vamal de pe partea ungară. Acolo, micii excursioniști au fost dați în grija poliției române, care la fel a deschis drumul și a atenționat prin sirena girofarului că se apropie o „delegație” importantă. Școlarii michecheni au dus salontanilor vestea că țara lor vecină a intrat în Uniunea Europeană, ilustrând acest fapt prin numeroase stegulețe (băieții) și baloane (fetele) cu stelutele galbene ale UE. Cei 38 de kilometri, drumul dus-întors, dintre Micherechi și Salonta, elevii Școlii generale românești din Micherechi i-au parcurs cu voie bună și cu spirit de aventură.

- va -

FOAIA
românească

7 MAI 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Laura Martin, Rita Păcșas. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bihor și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségektől” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.